

Sto lat Instytutu Filologii Angielskiej
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Sto lat Instytutu Filologii
Angielskiej Uniwersytetu
Jagiellońskiego

Zygmunt Mazur

IFA UJ 2011

Projekt okładki:

Marcin Klag

© Instytut Filologii Angielskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego
Kraków 2011

PODZIĘKOWANIA

Pragnę serdecznie podziękować następującym osobom za pomoc, uwagi, poprawki i udostępnione materiały: Teresie Beli, Elżbiecie Chrzanowskiej-Kluczewskiej, Marcie Gibińskiej-Marzec, Annie Niżegorodcew, Elżbiecie Mańczak-Wohlfeld, Piotrowi Pieńkowskiemu, Elżbiecie Tabakowskiej, Władysławowi Witaliszowi oraz Barbarze Żurakowskiej.

Z.M.

SPIS TREŚCI

Historia IFA	9
Początki	9
Okres II wojny światowej	12
Lata powojenne	13
Lata 50-te	15
Lata 60-te	16
Lata 70-te	18
Lata 80-te	22
Lata 90-te	26
Wiek XXI	30
Władze IFA	32
Konferencje	33
IFA obecnie.	37
Struktura i działalność	37
Współpraca międzynarodowa	39
Pracownicy IFA w roku akademickim 2011/12	43
Niektóre publikacje książkowe pracowników IFA	46
Wspomnienia o nieżyjących profesorach anglistyki UJ	59
Roman Dyboski (1883–1945)	59
Przemysław Mroczkowski (1915–2002)	61
Jerzy Strzetelski (1924–1994)	63
Ruta Nagucka (1930–2009)	64
Bibliografia.	67

Historia IFA

Początki

Historia nauczania języka angielskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim sięga dziewiętnastego wieku. Najwcześniejsze udokumentowane wykłady z języka angielskiego, prowadzone przez Hermana Schugta, profesora greki, odbywały się w latach 1818–1833. Pierwszy regularny kurs języka angielskiego odbył się w 1883 roku. Wykładowcą angielskiego był wówczas dr Bolesław Ziotecki. W 1884 roku planowano wprowadzenie regularnych wykładów na temat języka i literatury angielskiej; niestety, plany te nie zostały zrealizowane.

Przetrwały informacje o wczesnych kontaktach uczonych z UJ z Anglią i Szkocją: Jan Śniadecki odbył podróż do Anglii w latach 20-tych XIX wieku i w swojej korespondencji zalecał nauczanie języka angielskiego oraz zachęcał do czytania literatury angielskiej; podczas gdy Michał Wiszniewski (1794–1865), historyk literatury polskiej, studiował na uniwersytecie w Edynburgu w roku 1821. Wśród profesorów UJ żywo zainteresowanych literaturą angielską należy wymienić Józefa Szujskiego, który przetłumaczył *Ryszarda III* Szekspira i współpracował ze Stanisławem Koźmianem w okresie, w którym prowadził on Teatr Miejski w Krakowie (1867–1885), poprawiając tłumaczenia i adaptując dla potrzeb teatru wiele sztuk Szekspira. Prof. Stanisław Tarnowski opublikował kilka artykułów o recepcji Szekspira w Polsce (Przegląd Polski 1887–8) i przełożył na polski eseje Macaulaya (1892), a prof. M. Zdziechowski opublikował studium *Byron i jego wiek* (2 tomy, 1894–7). Literatura angielska była również przedmiotem zainteresowania S. Windakiewicza, W. Folkierskiego, W. Natansona, i S. Kota.

Do rozwoju studiów anglistycznych na UJ znacznie przyczynił się Wilhelm Creizenach, znany niemiecki historyk literatury, profe-

sor UJ w latach 1883–1913. W swojej pięciotomowej pracy *Geschichte des neueren Dramas*, przedstawiającej syntezę dziejów nowożytnego dramatu europejskiego, dużo uwagi poświęcił dramatowi angielskiemu. Jego prace, przetłumaczone na język angielski, są dobrze znane w Anglii i innych krajach. Na Uniwersytecie Jagiellońskim prowadził między innymi wykłady o twórczości Szekspira. Pod kierunkiem prof. Creizenacha, w roku 1909, obroniony został pierwszy doktorat z literatury angielskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim – była to praca Andrzeja Tretiaka (1886–1944), późniejszego profesora anglistyki na Uniwersytecie Warszawskim.

W historii nauczania języka angielskiego na UJ ważną rolę odegrał Michał H. Dziewiecki, tłumacz literatury polskiej na angielski, który na Uniwersytecie wykładał angielski w latach 1896–1927. Dziewiecki, który był częściowo wychowany i wykształcony w Wielkiej Brytanii, posiadał znakomitą znajomość literatury brytyjskiej, którą popularyzował wśród polskich studentów.

Również jego następcą na stanowisku wykładowcy języka angielskiego, Jan Stanisławski, który pełnił tę rolę w latach 1928–58, zapisał się w dziejach polskiej anglistyki jako wybitny specjalista, autor podręczników, gramatyki języka angielskiego, oraz najbardziej znanego słownika polsko-angielskiego i angielsko-polskiego.

W roku 1911 została założona Katedra Filologii Angielskiej na Wydziale Filozoficznym UJ, pierwsza w kraju, a jej kierownictwo objął Roman Dyboski, pierwszy profesor anglistyki na UJ, i najwybitniejszy polski anglista pierwszej połowy XX wieku. Niestety, powołany do wojska austriackiego w 1914 roku, dostał się do niewoli rosyjskiej i do kraju wrócił dopiero w roku 1922, kiedy to ponownie zaczął prowadzić wykłady na Uniwersytecie.

Liczba studentów studiujących anglistykę pozostawała wówczas niska (około trzydzieści osób), i przez kilka lat nie wzrastała, przez co szanse na wykształcenie kadry naukowej były małe. Anglistyka znana była wówczas jako „seminarium anglistyczne”. Aż do wybuchu II wojny światowej nikt się na anglistyce nie habilitował i Katedra nie miała żadnych docentów. Profesor Dyboski wypromował natomiast znaczną liczbę doktorów. W sumie w latach międzywojennych tytuły

doktorskie uzyskało 20 osób. Przedwojenni asystenci prof. Dyboskiego to: Henryk Titz (1924–29), który w 1933 roku obronił pracę pod tytułem „Robert Browning’s Ideas on Criticism, Art, Music, and Religion: An Appreciation”, Rudolf Mahr (1929–33), który obronił pracę pod tytułem „The Scandinavian Elements in England and the Norse Elements in Old English” (1932), oraz Maria Corbridge (z domu Patkaniowska), autorka rozprawy „J.M. Synge, the Dramatist of Disillusionment” (1932), która skatalogowała zasoby biblioteczne anglistyki, jak również rozpoczęła regularne nauczanie fonetyki. Krystyna Michalik (1936–39) obroniła rozprawę doktorską „Alice Meynell: Her Life and Her Works” w roku 1935. Prof. Dyboski starał się o zorganizowanie stypendiów dla swoich asystentów na uniwersytetach zagranicznych. Dzięki temu zarówno dr Michalik jak i dr Corbridge uzyskały stypendia umożliwiające studiowanie na uczelniach amerykańskich.

Tytuły prac doktorskich napisanych pod kierunkiem prof. Dyboskiego w pewnej mierze odzwierciedlają jego własne zainteresowania i podejście do badań literaturoznawczych. Są to głównie prace poświęcone współczesnej literaturze brytyjskiej, mające charakter syntetyzujący wiedzę na temat wybranego autora, co ilustrują tematy prac, np.: „Anthony Trollope and His Work” (H. Biadowska, 1931), „Walter Pater, Life – Works – Style” (Z. Grabowski, 1927), czy też jedynej pracy dotyczącej literatury amerykańskiej, „The American Poet Emily Dickinson” (J. Górska-Bennichowa, 1939). Znaczna większość prac dotyczyła literatury dziewiętnastowiecznej i dwudziestowiecznej. Praca na temat językoznawstwa była tylko jedna, wspomnianego powyżej Rudolfa Mahra.

Aktywność naukowa prof. Dyboskiego przypadła na okres poprzedzający czasy teoretycznego podejścia do krytyki literackiej. Doktoraty ukończone pod kierunkiem profesora często dotyczyły historii idei, np. Ernestyny Eisenberg „*Ruskin’s Social Ideas*” (1931), X. Feuringa „*Marlowe’s Attitude Towards Religion*” (1931), historii społecznej (J. Krautler, „*Towards Social Peace: Dickens and His Age*”, 1933), lub też historii szkolnictwa (A. Kreuzler, „*Charles Dickens’ Ideas About Education*”, 1929). Zdarzały się też, choć znacznie rzadziej, prace komparatystyczne, np. St. Mazurkówny „*Byron’s Don Juan Compa-*

red with the Biographical Novels: *Tom Jones* by Fielding, *Candide* by Voltaire, *Agathon* by Wieland”, obronionej w roku 1932.

Pomimo że prof. Dyboski nie wykształcił własnych docentów, wśród jego studentów było wielu późniejszych znanych uczonych, jak na przykład Julian Krzyżanowski, Waclaw Borowy, Władysław Tarnawski, Tadeusz Grzebieniowski, oraz Stanisław Helsztyński.

Okres II wojny światowej

Dzięki temu, że prof. Dyboski przypadkiem uniknął aresztowania przez Niemców 6 listopada 1939 podczas tzw. „Sonderaktion Krakau”, podczas wojny mógł pozostawać w kontakcie z tymi studentami, którzy przebywali w Krakowie. Wypożyczał im wówczas książki ze swoich zbiorów. Przedstawicielką studentów była wtedy Maria Laskowska-Michalska, która w 1939 została asystentką, i która wraz z Claire Grece-Dąbrowską i Janem Stanisławskim organizowała tajne nauczanie dla studentów filologii angielskiej. Aby nie zwracać uwagi okupanta, tajne komplety organizowano za każdym razem w innym miejscu, a studenci unikali przychodzenia na miejsce o tej samej porze. Studenci spotykali się też w mieszkaniu dr Claire Grece-Dąbrowskiej w Podgórzu. W rozmowach o uczestnikach używano tylko ich imion, nigdy nazwisk. W jednej z grup było dwóch studentów imieniem Alfred: jeden z nich, Alfred Zareba, który kierował grupą, został później profesorem filologii słowiańskiej na UJ; drugi, Alfred Reszkiewicz, autor znanych podręczników do staro- i średnioangielskiego, został później profesorem na Uniwersytecie Warszawskim.

Uczestnicy tajnych kompletów musieli borykać się nie tylko z trudnościami organizacyjnymi, ale również z brakiem książek i jakichkolwiek materiałów. Zajęcia dotyczyły głównie poezji lirycznej, bowiem akurat takim wyborem tekstów dysponowano.

Podczas obfitującej w tragiczne wydarzenia wojny zdarzały się też sytuacje mniej ponure, a nawet zabawne. Jedną z tych historii opowiada o więźniu narodowości brytyjskiej zbiegłym z jednego z obozów dla jeńców wojennych, który został przechowany przez uczestniczkę tajnych kompletów w jej mieszkaniu. Ciesząc się z możliwości kon-

taktu z *native speakerem* języka angielskiego, studentka zapraszała do siebie pozostałych uczestników kompletów, aby również oni mogli z nim porozmawiać. Po kilku tygodniach, ku olbrzymiemu zaskoczeniu wykładowców, studenci mówili po angielsku z akcentem *cockney*, typowym dla robotniczych klas w Londynie.

Inna historia dotyczy losu książek, które zostały zakupione z hojnego grantu przekazanego na ten cel jeszcze przed wojną przez British Council. Po książki do Anglii wybrała się dr Claire Dąbrowska; miała zakupić głównie współczesne powieści. Niestety, powróciła do kraju z książkami akurat w roku 1939. Niemcy zarządzili zniszczenie nowo pozyskanych książek, ale bibliotekarz mający je w opiece zdołał zawiadomić męża dr Dąbrowskiej o planowanym zniszczeniu. Kazimierz Dąbrowski udał się do biblioteki z koszem na pranie, i zdołał wynieść około 60 procent książek. Pozostałe zostały spalone.

Lata powojenne

Kiedy po wyzwoleniu Krakowa w marcu 1945 Uniwersytet został otwarty, Katedra Filologii Angielskiej wznowiła swoją działalność. Prof. Dyboski powrócił do swojej przedwojennej roli kierownika Katedry. Swoje pierwsze wykłady po wojnie poświęcił twórczości Josepha Conrada; spotkały się one z dużym zainteresowaniem studentów. Nagła śmierć profesora na atak serca w czerwcu 1945 była dla odradzającej się po wojnie anglistyki wielkim ciosem.

Liczba studentów w Katedrze szybko wzrastała, a uczyła ich kadra złożona głównie z wykładowców luźno związanych z anglistyką. Jednym z nich był dr Julian Krzyżanowski, filolog klasyczny, który prowadził zajęcia w Katedrze, dopóki nie przeniósł się do Wrocławia, gdzie objął kierownictwo tamtejszej anglistyki. Sytuację bardzo poprawiło, niestety na krótko, zatrudnienie w Katedrze Władysława Tarnawskiego (1892–1951), specjalisty w zakresie historii literatury angielskiej, profesora uniwersytetu we Lwowie. Władysław Tarnawski pochodził z Przemyśla, studiował we Lwowie; pracę doktorską („On Polish Translations of English Drama”) obronił w 1913 roku. Opublikował obszerny podręcznik *Historia literatury angielskiej od czasów*

najdawniejszych do Milтона i Drydena (Lwów 1923), był specjalistą od dramatu elżbietańskiego, autorem monografii o Marlowie (1925), oraz tłumaczem dzieł Szekspira. Zmuszony do wyjazdu ze Lwowa w ramach masowych przesiedleń ludności w 1945 roku, przyjechał do Krakowa i od października wykładał na Uniwersytecie Jagiellońskim. Niestety, jako aktywny uczestnik Komitetu Ziemi Wschodnich został 6 grudnia 1946 aresztowany przez UB. Skazany na dziesięć lat więzienia, zmarł w więzieniu na Mokotowie.

Profesorowi asystowali dr Roman Stopa, językoznawca, specjalizujący się w fonologii, Claire Grece-Dąbrowska, która uczyła literatury, oraz Maria Laskowska-Michalska i Marta Skupińska. Praktyczną znajomość języka angielskiego wśród studentów rozwijali Jan Stanisławski i dr Krystyna Michalik. W Katedrze pracowali też ochotnicy: Franciszek Ksawery Pusłowski, Maria Stablewska, Ludwik Chlamtatsch oraz Krena Rachton (z USA). Literatury amerykańskiej nauczał, w ramach pomocy oferowanej przez Fundację Kościuszkowską, James McCracken. Wykłady z twórczości Chaucera prowadził Przemysław Mroczkowski.

W 1945 roku opiekunem Katedry został prof. Adam Kleczkowski (1883–1949), germanista, bliski przyjaciel zmarłego prof. Romana Dyboskiego, kierownik germanistyki na UJ, który funkcję tę pełnił do swojej śmierci w 1949 roku. Pierwsza habilitacja w Katedrze miała miejsce w 1947 roku, kiedy to Tadeusz Grzebieniowski został habilitowany w oparciu o rozprawę *Studia z dziejów kulturalnych i literackich polsko-angielskich*. W listopadzie 1947 doktorat obronił Przemysław Mroczkowski, który pisał rozprawę najpierw pod kierunkiem prof. Dyboskiego, potem Tarnawskiego; był to pierwszy doktorat po wojnie. W lecie 1949 Rada Wydziału Humanistycznego zatwierdziła zatrudnienie dr Mroczkowskiego na stanowisku adiunkta, ale niestety decyzja ta nie weszła w życie, gdyż w tym czasie, tak jak w przypadku Poznania i Wrocławia, zarządzeniem ministerialnym zawieszono rekrutację na studia anglistyczne.

Lata 50-te

W latach 1949–52 opiekę nad Katedrą sprawował profesor Jerzy Kuryłowicz, kierownik Katedry Językoznawstwa Ogólnego UJ, światowej sławy językoznawca, indoeuropeista i semitolog, specjalista od językoznawstwa ogólnego i kontrastywnego, który wykładał językoznawstwo ogólne, indoeuropejskie, romańskie, germańskie (łącznie z angielskim), słowiańskie i orientalne (perskie i arabskie). Dla pozostałych w Katedrze studentów prof. Kuryłowicz prowadził wykłady z gramatyki historycznej, kierował również kadrą naukową. Tadeusz Grzebieniowski i Przemysław Mroczkowski, pomimo że nie mieli etatów na Wydziale, doraźnie pomagali w dydaktyce oraz egzaminach. Z Katedrą współpracował wówczas również Alfred Reszkiewicz. W 1952 roku ostatni studenci ukończyli studia. W tym samym roku Claire Grece-Dąbrowska otrzymała tytuł doktora, obroniwszy rozprawę zatytułowaną „Robert Southwell: A Re-evaluation”. Był to drugi w Katedrze powojenny doktorat.

Jak wspomniano powyżej, Katedra Filologii Angielskiej powstała na Wydziale Filozoficznym. W 1946 roku pojawił się odrębny Wydział Humanistyczny, który został podzielony w 1951 roku, kiedy to w strukturze uczelni pojawił się Wydział Filologiczny.

W 1958 roku studia na anglistyce zostały ponownie otwarte. W październiku tego roku dwadzieścia cztery osoby rozpoczęły pierwszy rok studiów. Katedrą kierował nadal prof. Kuryłowicz. W Katedrze pracował również John Francis Tuohy z ramienia British Council, Dr Claire Grece-Dąbrowska, mgr Jerzy Strzetelski oraz mgr Ruta Sikora (później Nagucka). W 1958 roku studenci mieli możliwość uczestniczyć w wykładach prowadzonych przez zagranicznych wykładowców. Byli to m.in. prof. Allardyce Nicoll, specjalista od dramatu, Sir Paul Sinker, Dyrektor British Council w Londynie, oraz J.W. Richmond, attaché kulturalny Ambasady Stanów Zjednoczonych.

Biblioteka Katedry działała wówczas w trudnych warunkach, ze względu na niewielkie rozmiary przeznaczonego na nią pomieszczenia (cała anglistyka mieściła się wówczas w dwóch małych pokojach w kamienicy przy ul. Ziaji 5, obecnie Jabłonowskich). Niemniej bi-

Czerwiec 1963. Ul. Ziaji 5 (dziś Jabłonowskich), gdzie na II piętrze w dwóch pokojach mieściła się do 1964 cała anglistyka; w pierwszym, przechodnim sala seminaryjna, w drugim biblioteka, sekretariat, dyrekcja i pokój pracowników. Na zdjęciu (od lewej) Anna Turnau (Niżegorodcew), Alicja Nowrot, Hanna (Kika) Karcz, Marta Gibińska, Zygmunt Nierada, Jerzy Bujak, Monika Dąbrowska (zdjęcie z archiwum Anny Niżegorodcew).

blioteka dysponowała coraz większym księgozbiorem, głównie dzięki darom (sześćset książek zostało подарowane przez Johna Tuohy z British Council).

Lata 60-te

W tym czasie w Katedrze istniała jedna specjalizacja – literaturoznawstwo. Głównym problemem Katedry, oprócz braku miejsca, była mała liczba pracowników. W 1964 roku oddany został nowy budynek dla neofilologów: Collegium Paderevianum, na rogu Alei Mickiewicza i ul. Krupniczej, w którym anglistyka nadal się mieści. Nowy budynek umożliwił podwojenie liczby studentów i utworzenie specjalizacji językoznawczej. Zaczęła też wzrastać liczba pracowników naukowo-dydaktycznych. W 1964 roku kierownictwo Katedry przejął prof. Mroczkowski, który pełnił tę rolę przez siedemnaście lat.

Jesień 1964. Studenci V roku filologii angielskiej pod ówczesną czytelnią anglistyczną ul. Westerplatte 10, (od lewej) Jerzy Munich, Alicja Nowrot, Hanna (Kika) Karcz, Maria Świącicka, Anna Turnau (zdjęcie z archiwum Anny Niżegorodcew).

Prof. McGahan, który przyjechał do Krakowa jako wykładowca British Council w 1960 roku i pozostał w Instytucie przez 15 lat, stał się postacią niemalże legendarną.

W 1962 roku powstało Koło Naukowe Anglistów, które organizowało spotkania, wycieczki, spotkania dyskusyjne oraz inscenizowało sztuki teatralne. Słynne były Christmas Parties ze śpiewaniem kolęd, kabaretem i wspólną zabawą studentów i wykładowców. Koło działa nieprzerwanie od tamtego czasu aż po dzień dzisiejszy.

Począwszy od roku 1969, kadra naukowa oraz studenci Katedry współpracowali przy nowym przedsięwzięciu Uniwersytetu Jagiellońskiego: otwartej w 1969 Szkole Języka i Kultury Polskiej. Jako że wykłady z literatury polskiej oraz historii odbywały się w języku angielskim, znaczna ich część prowadzona była przez pracowników Katedry, zwłaszcza przez prof. Strzetelskiego, prof. Mroczkowskiego, dr Irenę Przemecką, oraz mgr Jadwigę Piątkowską. Studenci anglistyki pracowali w szkole letniej jako przewodnicy i lektorzy języka polskiego.

Styczeń 1965. Christmas Party filologii angielskiej w piwnicy Pod Krzysztoforami, przemawia prof. Przemysław Mroczkowski, na pierwszym planie siedzi bokiem dr Ruta Sikora (Nagucka) (zdjęcie z archiwum Anny Niżegorodcew).

W latach sześćdziesiątych odwiedzili Instytut wybitni naukowcy, szekspirolodzy: Kenneth Muir (1961) i G.K. Hunter (1969), oraz słynny pisarz John Steinbeck (1964).

Dużym wsparciem dla IFA była również ciągła obecność nauczycieli akademickich z USA, którzy przyjeżdżali na roczne pobyty dzięki Amerykańskiej Komisji Fulbrighta począwszy od roku 1960. (Dopiero pod koniec lat 80-tych Komisja Fulbrighta zmniejszyła częstotliwość tych wizyt z corocznych na mające miejsce co dwa lata.)

Lata 70-te

W 1970 roku Katedra została przekształcona w Instytut Filologii Angielskiej, składający się z dwóch zakładów: Zakładu Literatury Angielskiej i Amerykańskiej (pod kierownictwem prof. Jerzego Strzetelskie-

go) oraz Zakładu Językoznawstwa Angielskiego (pod kierownictwem prof. Ruty Naguckiej).

W 1971 roku odbyło się sympozjum pt „The Literary and Linguistic Aspects of Style Analysis”, w którym udział wzięło liczne grono pracowników innych polskich anglistyk. W ramach sympozjum pracownicy IFA wygłosili 12 referatów, które zostały później ogłoszone drukiem przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W 1973 roku został założony Zakład Metodyki Nauczania Języka Angielskiego, którym do roku 1978 kierowała dr Elżbieta Tabakowska. W roku 1979, po uzyskaniu doktoratu, kierownictwo Zakładu objęła dr Anna Niżegorodcew.

W roku 1973 Instytut otworzył studia zaoczne dla niewykwalifikowanych nauczycieli języka angielskiego, które miały umożliwić pracownikom szkół średnich uzyskanie odpowiednich kwalifikacji oraz magisterium. Zajęcia odbywały się w weekendy i podczas wakacji szkolnych. Wszyscy uczestnicy studiów specjalizowali się w metodycie nauczania języka angielskiego jako obcego. Do 1980 roku studia w tym systemie podjęło 209 osób; niestety, tylko siedem zdołało studia ukończyć z tytułem magistra. Kolejne osiemnaście osób zdobyło absolutorium. Ta bardzo niska liczba absolwentów wynikała z faktu, że studia anglistyczne z programem takim samym jak dla studentów dziennych były w przeważającej mierze zbyt trudne dla uczestników ze względu na ich niski poziom znajomości języka angielskiego. Dlatego w 1978 roku zaprzestano naboru na te studia.

Instytut Filologii Angielskiej może poszczycić się organizowaniem bardzo postępowych, jak na wczesne lata siedemdziesiąte, kursów języka angielskiego. W 1971 roku IFA rozpoczął organizowanie kursów angielskiego dla asystentów UJ, w których uczestniczyli nie tylko asystenci, ale również inni przedstawiciele kadry naukowej Uniwersytetu. Większość zajęć odbywała się podczas dziesięciodniowych kursów typu „immersion” organizowanych poza Krakowem, prowadzonych na trzech poziomach. Nabór na kursy odbywał się poprzez konkursowy egzamin z języka angielskiego. Kursy wyjazdowe były bardzo intensywne: zajęcia trwały siedem lub osiem godzin dziennie, a po nich miały miejsce dodatkowe, bardziej nieformalne zajęcia

wieczorne, z wykorzystaniem nagrań oraz filmów anglojęzycznych wypożyczanych na te okazje przez British Council. Podczas trwania kursu językiem porozumiewania się był wyłącznie angielski. Sześciu nauczycieli oraz dwudziestu zaawansowanych uczestników kursów pojechało w 1974 roku do Glasgow na zaproszenie British Council, aby wziąć udział w szkole letniej na temat nauczania angielskiego w Polsce. Rola Instytutu w organizowaniu lektoratów języka angielskiego zakończyła się w 1978 roku, kiedy to Rektor UJ powołał do życia Studium Doskonalenia Językowego Nauczycieli Akademickich (obecnie Jagiellońskie Centrum Językowe), które jako odrębna, samodzielna jednostka zajęło się prowadzeniem lektoratów nowożytnych języków obcych dla kadry naukowej UJ.

Począwszy od roku 1967, przez całe lata siedemdziesiąte, bardzo intensywnie i z dużym sukcesem działał Teatr Anglistów (The English Department Theatre), wywodzący się z sekcji teatralnej Koła Naukowego Anglistów. Prof. Mroczkowski bardzo popierał działania studentów w tej dziedzinie, wierząc, że wystawianie sztuk teatralnych nie tylko pogłębia ich wiedzę o dramacie i poprawia znajomość języka, ale również daje możliwość popularyzowania angielskiej literatury w Polsce. Przedstawienia odbywały się nie tylko w Krakowie, ale również w Warszawie i Sosnowcu. Pierwsza wystawiana sztuka, *As You Like It*, została obejrzana przez ponad dwa tysiące osób, a przedstawienie odbyło się trzynastcie razy. Fragmenty przedstawienia *Twelfth Night* zostały pokazane w telewizji. Prawie wszystkie inscenizacje zostały zrecenzowane w polskiej prasie, a jedna nawet w prasie szwajcarskiej, gdyż Teatr Anglistów odbył gościnne występy w Bazylei.

Zachowały się tytuły sztuk wystawianych w latach 1967–1980 (nazwiska reżyserów w nawiasach):

1967–69 William Shakespeare, *As You Like It* (E.C. McGahan, H. Henderson)

1969 G.B. Shaw, *The Lady of the Sonnets*, G.B. Shaw, *Man of Destiny* (H. Henderson)

1970 William Shakespeare, *Much Ado About Nothing* (D. Doub)

- 1971 William Shakespeare, *Twelfth Night* (D. Doub)
- 1973 *Pursuit of Power and Fortune: The Curse of Gold* (w oparciu o fragmenty dzieł Chaucera, Szekspira, Conrada)
- 1974 G.K. Chesterton, *Magic* (J. Knight), N. Coward, *Blithe Spirit* (E.C. McGahan, W. Giczkowski)
- 1975 Oscar Wilde, *The Importance of Being Earnest*
- 1976 William Shakespeare, *A Midsummer Night's Dream* (J. Ged-ge)
- 1978 Thornton Wilder, *Our Town* (D. Kartiganer)
- 1980 Studs Terkel, *Working* (P. Pieńkowski).

W późniejszych latach teatr studentów anglistyki występował pod nazwą „Readers Theatre”. W 1982 roku wystawiono sztukę „Vanities”; przedstawienia odbywały się w Rotundzie. W roku 1989 odbyły się przedstawienia „Love Scenes”. Nie zachowały się, niestety, pełne dane o sztukach wystawianych w tamtym okresie.

W 1974 roku miała miejsce reforma programu studiów neofilologicznych w Polsce, co wiązało się z wprowadzeniem szeregu zmian. Studia magisterskie, zamiast pięciu lat, miały trwać cztery (była to zmiana, z której wkrótce się wycofano).

Również w 1974 roku otwarty został w Krakowie Konsulat Amerykański, dzięki czemu Instytut zyskał drugie, obok British Council, źródło wsparcia w zakresie anglojęzycznych materiałów edukacyjnych, książek, filmów, oraz organizacji wydarzeń. Obie instytucje prowadziły swoje biblioteki: biblioteka British Council funkcjonowała w obrębie Biblioteki Jagiellońskiej, podczas gdy Konsulat Amerykański prowadził bibliotekę we własnym budynku.

W sierpniu 1977 Instytut zorganizował międzynarodowe sympozjum na temat Chaucera i Langlanda; miało ono miejsce bezpośrednio po konferencji IAUPE (International Association of University Professors of English), która odbyła się w Poznaniu. W sympozjum wzięło

udział wielu sławnych naukowców z całego świata, m.in. prof. Bloomfield z Harvardu, prof. Ridley z Uniwersytetu w Californii, prof. Kirk z Brown University, prof. Salter z York, prof. Lawlor z Keele, i wielu innych.

W kwietniu 1978 roku, z inicjatywy prof. Jerzego Strzetelskiego, Instytut zorganizował międzynarodową konferencję na temat „Methods of Research and Teaching of English Language and Literature”. W konferencji wzięło udział 50 pracowników zagranicznych i krajowych uniwersytetów. Konferencja okazała się wielkim sukcesem; w związku z dużym zainteresowaniem nią postanowiono, że tego typu międzynarodowe konferencje będą organizowane w IFA co trzy lata. Dało to początek tradycji organizowania tzw. „Konferencji Kwietniowych”, które stanowiły cenną i wówczas bardzo rzadką okazję do nawiązywania kontaktów naukowych pomiędzy wschodnią i zachodnią Europą. Konferencje Kwietniowe odbywają się nieprzerwanie od tamtego czasu.

Dużym osiągnięciem Instytutu był fakt, że pomimo wszelakich utrudnień w kontaktach z Zachodem, typowych dla Polski lat pięćdziesiątych, sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, udawało się organizować wyjazdy pracowników Instytutu do ośrodków w krajach anglojęzycznych. Pomiędzy rokiem 1958 a 1980 pracownicy odbyli w sumie 16 wyjazdów do Wielkiej Brytanii i USA, których długość przekraczała 3 miesiące, oraz 49 wyjazdów na czas krótszy niż trzy miesiące, do 14 krajów.

Lista gości, którzy w latach 70-tych odwiedzili Instytut, zawiera wielu słynnych pisarzy i znakomitych uczonych; są to m.in. Glynne Wickham (1971), L.C. Knights (1973), Robert Graves (1974), William Styron (1974), J.D. McCawley (1975), F.R. Palmer (1978), Barbara Hardy (1979), John Lawlor (1980), William Saroyan (1980), Susan Sontag (1980), Tennessee Williams (1980).

Lata 80-te

Rok 1980 i 1981 był okresem niepokoju i napięcia związanego z sytuacją polityczną w kraju, nasilaniem się strajków i protestów, niepo-

kojów społecznych, intensyfikacji działań „Solidarności”, w związku z czym życie na Uniwersytecie zostało zdominowane przez wydarzenia polityczne. Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku zajęcia na anglistyce zostały zawieszane aż do lutego 1982.

Po stanie wojennym kontakty IFA z zachodem, a zwłaszcza z USA, zostały znacznie ograniczone. O wiele trudniejsze stało się zapraszanie gości z zagranicy. Kiedy Kurt Vonnegut oraz William Styron przyjechali do Krakowa, w 1982 roku, nie można było zorganizować spotkania z nimi na terenie Uniwersytetu. Konsulat Amerykański zorganizował te spotkania w rezydencji Konsula.

Każdy wyjazd pracowników musiał być zatwierdzony przez wewnętrzną komórkę Służby Bezpieczeństwa funkcjonującą w obrębie UJ, która sprawowała kontrolę nad paszportami służbowymi, a każdy pracownik powracający z wyjazdu służbowego miał obowiązek złożyć szczegółowy raport na temat tego, co robił i z kim kontaktował się za granicą. SB było szczególnie zainteresowane kontaktami z przedstawicielami środowisk polonijnych, ze względu na możliwe kontakty z opozycją polityczną na obczyźnie.

Pomimo tych trudności i obostrzeń, pracownikom IFA udało się utrzymać związki z ośrodkami naukowymi w USA i Europie zachodniej, co było niezwykle istotne ze względu na możliwość kontaktu z językiem i kulturą krajów anglosaskich oraz na olbrzymią wagę, jaką miał w owych czasach dla naukowców dostęp do zagranicznych bibliotek. Kontakty z zagranicznymi uczelniami były możliwe dzięki współpracy z kilkoma bardzo życzliwie nastawionymi ośrodkami oraz wsparciu British Council i Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, która nadal umożliwiała roczne pobyty w IFA wykładowców z USA. Podczas wizyty w Wielkiej Brytanii, zorganizowanej z inicjatywy British Council w celu nawiązania współpracy z brytyjskimi uniwersytetami, prof. Jerzy Strzetelski odwiedził m.in. University of Kent at Canterbury, gdzie rozmawiał z prof. Michaelem Irwinem (wówczas prorektorem). W jesieni 1980 roku prof. Irwin przyjechał do Krakowa, co dało początek bardzo intensywnej i owocnej współpracy z University of Kent at Canterbury. We wrześniu 1981 odwiedził IFA Stephen C. Holt ze School of European Studies tego samego uniwersytetu. Wizyta Mi-

chaela Hattaway'a z anglistyki tego samego uniwersytetu miała miejsce w listopadzie 1981 roku. Istotną rolę w tej współpracy odegrali również Keith Carrabine oraz Bernard Sharratt.

Kolejnymi uczelniami, którym IFA dużo zawdzięcza, są University of Sheffield (do rozwoju współpracy z tym ośrodkiem bardzo przyczynił się John Haffenden), Ruhr-Universität Bochum (istotną rolę odegrali w tym przypadku Hans-Jürgen Diller i Gerd Stratmann), oraz uniwersytet w Regensburgu, z którym współpracę umożliwił ówczesny dyrektor tamtejszej anglistyki, Karl-Heinz Göller. Wiele lat później został on uhonorowany przez Senat UJ odznaką „Zasłużony dla Uniwersytetu Jagiellońskiego” (odznakę tę przyznaje Senat na wniosek Rektora osobom wyjątkowo zasłużonym dla Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Tylko w roku akademickim 1981/82 pracownicy odbyli 5 wyjazdów naukowych do Sheffield (głównie 6-tygodniowych) oraz 3 (głównie 2-tygodniowe) wyjazdy do University of Kent at Canterbury, oraz jeden do Regensburga. Poza tym odbyli 8 innych wyjazdów do Europy zachodniej (m.in. na uniwersytet w Oksfordzie), z których znaczna część była możliwa dzięki wsparciu British Council. W tym roku dwoje pracowników przebywało na rocznych pobytach w Stanach Zjednoczonych. Współpraca z uniwersytetami w Sheffield, Canterbury i Regensburgu była bardzo intensywna przez całe lata osiemdziesiąte. Możliwość odbywania kwerend bibliotecznych w tych ośrodkach odegrała dużą rolę w badaniach naukowych pracowników IFA.

Dużym wsparciem dla IFA była również ciągła obecność nauczycieli akademickich z USA, którzy przyjeżdżali na roczne pobyty dzięki Amerykańskiej Komisji Fulbrighta począwszy od roku 1960. Dopiero pod koniec lat 80-tych Komisja Fulbrighta zmniejszyła częstotliwość tych wizyt z corocznych na mające miejsce co dwa lata.

Istniały też możliwości wyjazdu dla studentów. W lipcu 1983 ostateczna wersja umowy ze School of European Studies, University of Kent została zaaprobowana przez Ministerstwo. Ta współpraca otworzyła możliwość wyjazdów studentów na stypendia do Canterbury. Studenci wyjeżdżali też na stypendia do USA, które oferowane były przez Alliance College, Cambridge Springs, Pennsylvania.

W roku akademickim 1983/84 odwiedzili IFA zagraniczni nauczyciele akademicy (pobyty całoroczne): prof. Peter Siedlecki, Michael Miller, Sean Molloy, John Fallon, oraz Lynette Mende. Przyjechała też dwójka studentów z europeistyki Uniwersytetu Kent w Canterbury.

W ogólnym kontekście bardzo utrudnionych kontaktów z krajami po drugiej stronie żelaznej kurtyny, liczba zachodnich naukowców odwiedzających IFA w latach osiemdziesiątych była imponująca. Dla przykładu, w roku akademickim 1983/84 Instytut odwiedzili (nie licząc gości konferencyjnych): Keith Mitchell (Edinburgh), Richard Crampton (UKC), Rod Edmond (UKC), Ian Gregor (UKC), Wolfgang Viereck (Bamberg), David Michaels (University of Connecticut, Storrs, USA), Gerd Stratmann (Bochum), Martin Lowe (St. Andrews), Francis Barker (Essex), oraz konsul ambasady kanadyjskiej, Jillian Stirk; a w roku 1984/85: Jan Drabek (pisarz kanadyjski), Amerigo Guadagnin (Padwa), Roger Cole (Butterworth Press), Robert Lee (Canterbury), C.S. Butler (Nottingham), Margaret Woodworth, Reinhold Schiffer (Bochum), John Rigual (Warwick), Peter Grundy (Durham), Colette Charpentier (Metz), Werner Winter (Kiel), Graham Bradshaw (St. Andrews), Warren Staebler (University of Richmond, Indiana), John Haffenden (Sheffield), Jill Goodman (Fulbright Lecturer, UMCS w Lublinie), T.P. Mathiesen (Shakespeare Institute Birmingham), Nikky Giovanni (poetka amerykańska), Sebastian Peake, Joanna Channell (Nottingham), Douglas Barnes (Ambasada USA), Donald R. Thompson (Wisconsin Institute for International Education). Przy organizacji wielu z tych wizyt istotne było wsparcie British Council oraz ambasady Stanów Zjednoczonych.

W dniach 21-22 marca 1985 roku odbył się uroczysty jubileusz oraz konferencja naukowa z okazji 70-tych urodzin prof. Przemysław Mroczkowskiego. Obrady odbywały się w Collegium Novum oraz w budynku UJ przy ul. Św. Anny 6. Odczyty wygłosili m.in. prof. Glynne Wickham (University of Bristol), prof. Hans-Jürgen Diller (Bochum), prof. Molly Mahood oraz prof. Michael Irwin (Kent), prof. Michael Hattaway (Sheffield), dr hab. Jerzy Limon (Gdańsk). Konferencja zakończyła się przyjęciem w ośrodku UJ w Modlnicy. Konferencja została poprzedzona wydaniem tomu pamiątkowego

dla prof. Mroczkowskiego (*Litterae et lingua in honorem Premislavi Mroczkowski*, pod redakcją Ireny Kałuży, Ossolineum, 1984).

W 1986 roku (w dniach 13-18 października) odbyło się seminarium pt. „Literature and Culture”, zorganizowane przez IFA w ośrodku UJ w Mogilanach przy współpracy British Council. British Council opłacił koszty podróży dwóch prowadzących je wykładowców: prof. Christophera Bigsby i prof. Malcolma Bradbury z University of East Anglia w Norwich (obaj zapisali się w historii literatury brytyjskiej nie tylko jako naukowcy i krytycy, ale przede wszystkim jako znani i doceniani pisarze). Poza wykładowcami w seminarium uczestniczyło 21 osób, pracowników anglistyk z całej Polski, oraz przedstawiciel British Council, Roger Woodham. Z IFA wzięło udział sześć osób, a ponadto szereg innych pracowników Instytutu dojeżdżało na poszczególne sesje. Wykłady, które dotyczyły najnowszych zjawisk w powieści i dramacie brytyjskim, wzbudziły ożywioną dyskusję.

Od połowy lat 80-tych pojawiły się nowe możliwości wyjazdów zagranicznych dla pracowników IFA, w związku ze współpracą z uniwersytetem w St. Andrews, oraz uniwersytetem w Exeter (osobą zapraszającą był Peter New). Pracownicy IFA wyjeżdżali również na uniwersytet w Oksfordzie w ramach „Oxford Hospitality Scheme for Polish Scholars”. W 1989 nawiązano wymianę bezpośrednią z uniwersytetem „La Sapienza” w Rzymie (w ramach której kontakty z IFA utrzymywali zwłaszcza Piero Boitani i Rosa Colomba). Pod koniec lat osiemdziesiątych pojawiła się możliwość współpracy z kolejną uczelnią – Katolickim Uniwersytetem w Nijmegen, a na początku lat 90-tych – z uniwersytetami w Salzburgu i w Padwie.

Lata 90-te

Lata 90-te XX wieku to okres przemian gospodarczych i szybkiego wzrostu zapotrzebowania na kursy języków obcych, nauczycieli języków obcych, i ośrodki szkolące tychże, jak również okres bardzo dużego zainteresowania studiami filologicznymi. Na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych w całej Polsce odczuwano dotkliwy brak nauczycieli języków obcych, zwłaszcza języka angielskiego. Ist-

niejący system filologicznych studiów wyższych nie był w stanie wykształcić odpowiedniej ilości nauczycieli. W odpowiedzi na zapotrzebowanie społeczne, prawo edukacyjne w Polsce dopuściło możliwość tworzenia nauczycielskich kolegiów języków obcych, w których studia miały trwać trzy lata i kończyć się uzyskaniem licencjatu uprawniającego do nauczania języka obcego. Założycielami kolegiów mogły być zarówno samorządy lokalne, jak i prywatne firmy. Warunkiem dla założenia kolegium było znalezienie patronatu uczelni wyższej. Do Rektora UJ zgłosili się przedstawiciele lokalnych samorządów oraz osoby prywatne zainteresowane założeniem takich kolegiów. Opiekę naukową nad kolegiami z ramienia UJ mogła sprawować osoba z tytułem doktora. Pracownicy IFA zostali zaangażowani w opiekę naukową nad kolegiami w Polsce południowej, w Tarnowie, Krośnie, Zakopanem, Nowym Sączu, Przemyślu, Jarosławiu, Suchej Beskidzkiej, i Oświęcimiu. Współpraca z kolegiami trwała około dziesięciu lat, po czym najbardziej rozwinięte kolegia, np. NKJO w Tarnowie, w Krośnie i w Nowym Sączu, zaczęły przekształcać się w Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, które są obecnie samodzielnymi uczelniami wyższymi. Wiele mniejszych kolegiów, zwłaszcza prywatnych, zostało zamkniętych.

Również na Uniwersytecie Jagiellońskim utworzono w 1990 roku Nauczycielskie Kolegium Języka Angielskiego. Po kilku latach, po powstaniu sekcji niemieckiej, zostało ono przekształcone w Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych, z siedzibą najpierw w I LO na placu na Groblach, a następnie przy ul. Sławkowskiej, skąd zostało przeniesione na ul. Kanoniczą 14. Osobą odpowiedzialną za utworzenie Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych na Uniwersytecie Jagiellońskim była dr Anna Niżegorodcew, oddelegowana do tej pracy przez ówczesnego rektora UJ prof. Aleksandra Koja, która następnie pełniła funkcję dyrektora NKJO w latach 1990–1997.

Dzięki pełnym zapału pracownikom NKJO, jak również pomocy British Council i Goethe Institut, NKJO UJ stworzyło swój własny nowoczesny profil kształcenia nauczycieli języka angielskiego i niemieckiego i wykształciło setki wykwalifikowanych nauczycieli języków obcych. Kolegium prowadziło również własną działalność nauko-

wą, m.in. zorganizowano w 1994 roku Międzynarodową Szkołę Letnią Przystawiania Drugiego Języka, która zgromadziła takich znanych teoretyków tej dziedziny, jak Susan Gass, Jacquelyn Schachter, Hans Dechert i Michael Sharwood-Smith. W roku 2003 odbyła się w NKJO konferencja naukowa poświęcona metodyce i nowym formom nauczania języka. Kilkoro pracowników NKJO UJ uzyskało doktoraty. NKJO UJ samodzielnie działało do roku akademickiego 2010/11, kiedy zostało włączone do Instytutu Filologii Angielskiej UJ (i do Instytutu Filologii Germańskiej), gdzie stanowi istotną część studiów I stopnia.

We wczesnych latach 90-tych rozpoczął działalność program „Tempus”, w ramach którego odbywały się seminaria metodyczne dla nauczycieli kolegów języków obcych. Z ramienia programu Tempus współpracowali z IFA Alan Cunningsworth i Bryan Jenner (Christ Church College of Higher Education, Canterbury) oraz Tom Doyle (Language Centre of Ireland, Dublin). Od roku 1991 pracownicy IFA wyjeżdżali na „study visits” do Christ Church College of Higher Education w Canterbury, oraz do Language Center of Ireland w Dublinie. W lutym 1992 odbyło się zorganizowane przez IFA w ramach programu Tempus seminarium dla nauczycieli Nauczycielskich Kolegów Języków Obcych objętych opieką merytoryczną Instytutu. W ramach programu Tempus zakupiono też książki dla biblioteki IFA.

W latach 1992–94 pracownicy IFA uczestniczyli w projekcie TEMPUS-EBCAM. Był to projekt Tempus dla 12 partnerów z Europy, poświęcony kształceniu tłumaczy i nauczycieli przekładu. Koordynatorem projektu z ramienia UJ była prof. Elżbieta Tabakowska.

W latach 1995–98 działał program TEMPUS-Proclame, czyli projekt Tempus dla nauczycieli języka angielskiego. W projekcie uczestniczyli pracownicy IFA, a całość koordynowała z ramienia UJ prof. Tabakowska. W ramach projektu zakupiono laboratorium językowe dla Collegium Paderevianum.

Wart wspomnienia jest również projekt Fundacji Batorego „Translation Teaching Curricula”, który trwał od 1996 do 98 roku (kierownik: Elżbieta Tabakowska). W ramach tego projektu odbyły się nie tylko szkolenia dla pracowników IFA, ale również zakupiono aparaturę i i książki dla Instytutu.

W drugiej połowie lat 90-tych Instytut był również zaangażowany w programy PACE-LINK oraz PRINCE-LINK sponsorowane przez British Council, w ramach których odbywały się szkolenia dla nauczycieli NKJO objętych opieką Instytutu; w niektórych szkoleniach brał też udział pracownicy IFA. Instytut podjął współpracę z Lancaster University, Department of Linguistics and Modern English Language (dr Caroline Clapham była koordynatorem linku ze strony brytyjskiej) oraz z University of Liverpool, Department of English Language and Literature (gdzie koordynatorem koordynator linku ze strony brytyjskiej była dr Susan Thompson).

W 1994 roku Instytut otworzył trzyletnie zaoczne uzupełniające studia magisterskie. Kierownikiem studiów do roku 2004 była dr Anna Walczuk, a następnie stanowisko to objęła dr Ewa Witalisz.

W tym samym roku miał miejsce jubileusz prof. dr hab. Ireny Kałuży, specjalistki z zakresu semantyki i pragmatyki literackiej, autorki trzech monografi i wielu artykułów, wieloletniego kierownika Zakładu Językoznawstwa Angielskiego. Z okazji jubileuszu pracownicy IFA zadedykowali jej tom pamiątkowy pt. *Literature and Language in the Intertextual and Cultural Context*, (red. Marta Gibińska i Zygmunt Mazur, 1994).

W 1994 roku zmarł prof. Jerzy Strzetelski. Jego pamięć została uhonorowana przez pracowników IFA zbiorem artykułów *Studies in English and American Literature and Language* wydanym w 1995 roku przez wydawnictwo Universitas (red. Irena Przemiecka i Zygmunt Mazur).

W latach 90-tych XX wieku w Instytucie zatrudnionych było około 50 osób, a w każdym roku akademickim studiowało w IFA, na wszystkich latach studiów dziennych i uzupełniających, około 500 osób.

W roku 1994 powstał w Instytucie Zakład Literatury i Kultury Brytyjskiej XX i XXI Wieku, którego kierownictwo objęła prof. dr hab. Krystyna Stamirowska-Sokołowska. W tym samym roku powołany został do życia Zakład Pragmatyki Językoznawczej i Teorii Tłumaczenia, pod kierownictwem prof. dr hab. Elżbiety Muskat-Takowskiej.

Ciągle doskwierającym problemem, z jakim borykał się Instytut, był brak miejsca. Zajęcia odbywały się (i nadal się odbywają) w budynkach przy ul. Wenecja i Piłsudskiego, ale odczuwalny był brak miejsca do pracy dla pracowników. W roku 1990 miał miejsce bardzo potrzebny remont Collegium Paderevianum. W całym budynku zostały wymienione okna, a sale i korytarze pomalowano.

W 1998 roku odbył się kolejny remont Collegium Paderevianum. Oprócz malowania ścian wykonana została wymiana posadzek. Ponieważ na anglistyce współistnienie wypożyczalni z czytelnią wiązało się z pewnymi niedogodnościami, dokonano przeróbki pomieszczeń bibliotecznych tak, aby utworzyć osobną wypożyczalnię i biuro biblioteki.

W 1995 roku na Wydziale Filologicznym powstało Podyplomowe Studium dla Tłumaczy przy UJ, a w 2002 powstała Katedra UNESCO do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową, która przejęła prowadzenie Podyplomowego Studium dla Tłumaczy. Kierownictwo Katedry sprawuje prof. Elżbieta Muskat-Tabakowska.

Wiek XXI

W latach 2003–2011 Instytut prowadził 3-semestralne uzupełniające studia magisterskie dla cudzoziemców, z trzema programami: MA in English Literature, MA in American Literature, MA in TESOL/Applied Linguistics. W ramach tego programu studiowały w IFA w sumie 23 osoby, głównie z Wielkiej Brytanii, Irlandii, Stanów Zjednoczonych oraz Kanady.

W 2004 roku odbyła się uroczystość z okazji jubileuszu prof. Ireny Przemeckiej. Z tej okazji ukazał się tom pamiątkowy zadedykowany Jubilatce (*Ways of Looking at a Blackbird: Essays in British and American Literature and Studies in Honor of Prof. Irena Przemecka*, red. Grażyna i Andrzej Branny, 2004).

W 2005 roku od Wydziału Filologicznego odłączył się Instytutu Polonistyki, na skutek czego IFA stał się jedną z największych jednostek na wydziale.

IFA znane jest w środowisku akademickim jako organizator popularnych konferencji naukowych. Nieprzerwanie od 1978 Instytut organizuje co trzy lata międzynarodowe Konferencje Kwietniowe, jest też współorganizatorem konferencji „Język Trzeciego Tysiąclecia”, organizowanej przez Towarzystwo Tertium co dwa lata. W kwietniu 2008 roku Konferencja Kwietniowa obchodziła bardzo okrągłą rocznicę – minęło wtedy trzydzieści lat od czasu pierwszej konferencji. Wykłady plenarne na jubileuszowej Konferencji Kwietniowej wygłosili Tiffany Stern (Oxford University), Elinor Shaffer (University of London), Robert Rehder (University of Fribourg), Terence McCarthy (Université de Bourgogne), oraz Eugene H. Casad (Uniwersytet Gdański). Odbył się również wieczór czytania poezji z udziałem Rogera Craika, Roberta Rehdera, Antony’ego Rowlanda i Scotta Thurstona.

Instytut był gospodarzem wielu międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych. Gościł między innymi prestiżową Międzynarodową Konferencję Szekspirowską „Shakespeare: History and Memory” (listopad 2005) w ramach międzynarodowego programu Shakespeare In Europe, zwieńczoną wydaniem tomu artykułów o tym samym tytule przez Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Również jedna z dorocznych konferencji EUROSLA (European Second Language Association) była współorganizowana przez Zakład Językoznawstwa Stosowanego i Nauczania Języka Angielskiego IFA i odbyła się w Krakowie. Referaty plenarne wygłosili wówczas m.in. Vivian Cook, Jan Hulstijn, Patsy Lightbown i Magdalena Smoczyńska. Konferencja zaowocowała wydaniem pierwszego tomu *EUROSLA Yearbook* w wydawnictwie John Benjamins.

We wrześniu 2008 roku odbyło się otwarcie Pracowni Komputerowej Wydziału Filologicznego, dla której nowy sprzęt ufundowała firma Arcelor Mittal. Pracownię umieszczono w czytelni IFA.

W roku 2009 Instytut odwiedzili (i wygłosili wykłady gościnne) m.in. prof. Deirdre Wilson z University College London, Christopher Reid, poeta brytyjski, eseista i rysownik, prof. David Singleton z Trinity College w Dublinie, oraz Terence McCarthy z Uniwersytetu Bourgogne w Dijon we Francji.

Na początku grudnia 2009 roku gościem IFA był prof. Hans-Jürgen Diller, profesor emeritus, Ruhr-Universität Bochum w Niemczech, od lat zaprzyjaźniony z Instytutem, pomysłodawca i promotor ożywiającej i długoletniej wymiany naukowej i dydaktycznej między IFA UJ a anglistyką na uniwersytecie w Bochum, którą przez wiele lat kierował. Podczas swojej wizyty prof. Diller odebrał medal „Merentibus” przyznany przez Senat UJ Uniwersytetowi w Bochum. Medal „Merentibus” przyznaje się z tytułu szczególnych zasług dla UJ.

W roku 2010 miało miejsce istotna dla Instytutu zmiana w strukturze UJ, a mianowicie wspomniane wcześniej wcielenie NKJO w strukturę IFA, w efekcie którego w Instytucie znacznie zwiększyła się liczba pracowników i studentów.

W roku 2010/11 zakończył się, prowadzony w IFA od roku 1994, program studiów magisterskich niestacjonarnych prowadzonych w trybie zaocznym. Od roku 2003 Instytut prowadzi studia niestacjonarne w trybie wieczorowym (obecnie na stopniu I i II). W roku 2012/13 IFA planuje ponowne otwarcie studiów niestacjonarnych w trybie zaocznym.

W roku 2011 pracownicy IFA z radością powitali wiadomość o planowanej na lata 2012–2013 budowie nowego budynku, Paderevianum II.

Władze IFA

Poniżej przedstawiono Dyrektorów Instytutu Filologii Angielskiej oraz Zastępców Dyrektora IFA ds. Studenckich¹ wraz z latami sprawowania funkcji:

1958–1964 Jerzy Kuryłowicz

1964–1981 Przemysław Mroczkowski
Z-ca ds. stud.: Jerzy Strzetelski

1981–1987 Irena Kałuża
Z-ca ds. stud.: Irena Przemecka

¹ Funkcja ta istnieje od 1970 roku.

- 1987–1990 Irena Przymecka
Z-ca ds. stud.: Elżbieta Tabakowska
- 1990–1993 Irena Przymecka
Z-ca ds. stud.: Marta Gibińska-Marzec
- 1993–1996 Irena Przymecka
Z-ca ds. stud.: Krystyna Stamirowska-Sokołowska
- 1996–2002 Marta Gibińska-Marzec
Z-ca ds. stud.: Teresa Bela (w roku akademickim 1998–1999
Elżbieta Tabakowska)
- 2002–2005 Elżbieta Mańczak-Wohlfeld
Z-ca ds. stud.: Zygmunt Mazur
- 2005–2008 Elżbieta Mańczak-Wohlfeld
Z-ca ds. stud.: Elżbieta Chrzanowska-Kluczevska
- 2008–2009 Krystyna Stamirowska-Sokołowska
Z-ca ds. stud.: Anna Walczuk
- 2008 Elżbieta Chrzanowska-Kluczevska
Z-ca ds. stud.: Anna Walczuk.

Konferencje

W IFA odbyło się wiele konferencji, zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Instytut znany jest jako organizator odbywających się regularnie Konferencji Kwietniowych. Najlepsze spośród artykułów przedstawionych na każdej z konferencji są publikowane w recenzowanych tomach pokonferencyjnych (zwykle są to wydawnictwa dwutomowe). Konferencje kwietniowe odbywają się na ogół w Collegium Medicum, Collegium Novum oraz Collegium Maius. Szósta Konferencja Kwietniowa odbyła się w ośrodku UJ w Przegorzałach. Poniższa lista zawiera wszystkie Konferencje Kwietniowe, jakie się do tej pory odbyły.

- April Conference I (1978): „Methods of Research and Teaching of English Language and Literature”
- April Conference II (23-29 kwietnia 1981): „Conference on Methods of Research and Teaching English Language and Literature”
- April Conference III (11-15 kwietnia 1984): „English Language and Literature: Methods of Teaching and Research”
- April Conference IV (8-11 kwietnia 1987): „English and American Literature: Continuity and Change”
- April Conference V (2-7 kwietnia 1990): „New Trends in English and American Studies”
- April Conference VI (14-16 kwietnia 1993): „Literature and Language in the Intertextual and Cultural Context”
- April Conference VII (27-29 marca 1996): „New Developments in English and American Studies: Continuity and Change”
- April Conference VIII (7-9 kwietnia 1999): „Tradition and Postmodernity: English and American Studies and the Challenge of the Future”
- April Conference IX (3-5 kwietnia 2002): „The Legacy of History: English and American Studies and the Significance of the Past”
- April Conference X (20-22 kwietnia 2005): „Language and Identity: English and American Studies in the Age of Globalization”
- April Conference XI (23-25 kwietnia 2008): „Ambiguity and the Search for Meaning: English and American Studies at the Beginning of the 21st Century”
- April Conference XII (27-29 kwietnia 2011): „Languages, Literatures and Cultures in Contact: English and American Studies in the Age of Global Communication”.

Institut jest współorganizatorem konferencji Towarzystwa Tertium, które odbywają się pod przewodnim tematem „Język Trzeciego Tysiąclecia”. Do tej pory odbyły się następujące konferencje z tego cyklu:

- Język trzeciego tysiąclecia I (2-4 marca 2000)
- Język trzeciego tysiąclecia II (28 lutego – 2 marca 2002)
- Język trzeciego tysiąclecia III (4-7 marca 2004)
- Język trzeciego tysiąclecia IV (9-12 marca 2006)
- Język trzeciego tysiąclecia V (13-16 marca 2008)
- Język trzeciego tysiąclecia VI (17-19 marca 2010).

W Instytucie mają również miejsce konferencje Koła Naukowego Anglistów oraz warsztaty studenckie. Tłumaczeniowe warsztaty studenckie organizowane są we współpracy z Katedrą UNESCO. Poniższa lista zawiera spis konferencji KNA oraz warsztatów studenckich z ostatnich pięciu lat.

- II Studenckie Warsztaty Tłumaczeniowe (6-8 marca 2007)
- III Studenckie Warsztaty Tłumaczeniowe (6-7 maja 2008)
- 2nd Old English Student Conference: „Grendel goes to Hollywood – alterations and interpretations of Anglo-Saxon literature” (2 czerwca 2008)
- 3rd Old English Student Conference Word: „Emotion and Community in Anglo-Saxon England” (21-22 maja 2010)
- IV Studenckie Warsztaty Tłumaczeniowe (26-27 maja 2010)
- The 4th Old English Student Conference: „Weaving Words and Waging Wars the World of the Anglo-Saxons” (13-14 maja 2011).

Wśród innych konferencji organizowanych lub współorganizowanych przez IFA były między innymi (lista od 2000 roku):

- X Konferencja EUROSŁA (European Second Language Association): 7-10 września 2000
- X Konferencja PASE (Polish Association for the Study of English): 25-27 kwietnia 2001

- Międzynarodowe konferencje z cyklu „The Legacy of the Holocaust” (we współpracy z University of Northern Iowa, Cedar Falls, USA, oraz Texas A&M University, USA): 22-25 maja 2003, 26-29 maja 2005, 24-26 maja 2007, 21-23 maja 2009
- Międzynarodowa Konferencja Szekspirowska „Shakespeare: History and Memory”: 17-20 listopada 2005
- IV Konferencja IALS (International Association of Literary Semantics): 12-14 października 2006
- Doroczna konferencja Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego „Dydaktyka języków obcych na początku XXI wieku”: 11-13 września 2006
- Konferencja jubileuszowa w stulecie założenia krakowskiej anglistyki (1911-2011): 21-22 października 2011.

IFA obecnie

Struktura i działalność

Obecna struktura IFA znacznie odbiega od pierwotnej. W skład Instytutu wchodzi Katedra Językoznawstwa Angielskiego (kierownik: prof. zw. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld) oraz cztery zakłady: Zakład Historii Literatury Angielskiej i Amerykańskiej (kierownik: dr hab. Teresa Bela, prof. UJ), Zakład Literatury i Kultury Brytyjskiej XX i XXI Wieku (kierownik: dr hab. Anna Walczuk), Zakład Pragmatyki Językoznawczej i Teorii Tłumaczenia (kierownik: dr hab. Ewa Willim), oraz Zakład Językoznawstwa Stosowanego i Nauczania Języka Angielskiego (kierownik: prof. dr hab. Anna Niżegorodcew). W Instytucie działa też Pracownia Praktycznej Nauki Języka Angielskiego, którą kieruje dr Maria Jodłowiec. Obecnie dyrektorem IFA jest dr hab. Elżbieta Chrzanowska-Kluczevska, prof. UJ, a jej zastępcą dr hab. Anna Walczuk.

Główne tematy badawcze prowadzone i podejmowane przez członków **Zakładu Historii Literatury Angielskiej i Amerykańskiej** to literatura angielskiego średniowiecza, poezja i dramat angielskiego renesansu, dramat i teatr szekspirowski, romantyzm angielski, wczesna powieść angielska, literatura amerykańska osiemnastego i dziewiętnastego wieku, współczesny dramat amerykański i powieść amerykańska dwudziestego wieku, recepcja literatury angielskiej i amerykańskiej na gruncie kultury polskiej, angielska poezja religijna.

Członkowie **Zakładu Literatury i Kultury Brytyjskiej XX i XXI Wieku** prowadzą studia nad literaturą angielskiego modernizmu, powieścią angielską po roku 1950, problematyką wojny w literaturze angielskiej XX wieku, problemami społecznymi w literaturze an-

gielskiej, tematyką związaną z tożsamością kulturową oraz teorią powieści.

W centrum zainteresowań członków **Katedry Językoznawstwa Angielskiego** stoją badania diachroniczne i synchroniczne w zakresie składni i semantyki (również semantyki literackiej i stylistyki), problematyka kontaktów językowych, współczesne teorie językoznawcze i zagadnienia leksykograficzne.

Członkowie **Zakładu Językoznawstwa Stosowanego i Nauczania Języka Angielskiego** zajmują się badaniami nad przyswajaniem i uczeniem się języka drugiego i obcego, nauczaniem języków obcych na różnych poziomach zaawansowania językowego i w różnym wieku oraz rozwijaniem sprawności językowych. Opracowują również programy nauczania języka angielskiego, programy kształcenia nauczycieli, materiały do nauczania języka angielskiego i rozwijania świadomości interkulturowej. Zainteresowania naukowe członków Zakładu JSiNJA skupiają się na uczeniu się i nauczaniu słownictwa, nauczaniu i uczeniu się wybranych aspektów systemu gramatycznego, strategii czytania, analizie języka z punktu widzenia pragmatyki (teoria relewancji), analizie języka pisanego na poziomie zaawansowanym, wykorzystywaniu komputerów w nauczaniu języka, rozwijaniu kompetencji interkulturowej i nauczaniu języka angielskiego jako języka międzynarodowej komunikacji.

Członkowie **Zakładu Pragmatyki Językoznawczej i Teorii Tłumaczenia** prowadzą badania dotyczące gramatyki kognitywnej, pragmatyki językoznawczej, teorii tłumaczenia, teorii tłumaczenia literackiego i krytyki przekładu, a także badania nad komunikacją językową.

IFA zatrudnia 56 pracowników naukowo-dydaktycznych kilku specjalności, wspomaganych przez trzynastu doktorantów, oraz 5 bibliotekarzy i 5 pracowników administracji. Kształcą na wszystkich latach ponad 700 studentów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym w systemie studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia i oferuje pięć specjalizacji (literatura angielska i amerykańska, językoznawstwo angielskie, językoznawstwo stosowane, przekładoznawstwo). Dzięki amerykańskiej Komisji Fulbrighta w co drugim roku

w IFA pracuje nauczyciel akademicki z USA, co umożliwia urozmaicenie oferty dydaktycznej w Instytucie.

Współpraca międzynarodowa

Instytut Filologii Angielskiej współpracuje z anglistykami następujących uniwersytetów:

- Francja
 - Université Michel de Montaigne Bordeaux 3
 - Université de Bourgogne, Dijon
- Niemcy
 - Ruhr-Universität Bochum
 - Universität Freiburg
 - Universität zu Köln
 - Universität Regensburg
 - Universität Erlangen-Nürnberg
 - Friedrich-Schiller-Universität Jena
 - Freie Universität Berlin
- Stany Zjednoczone
 - Indiana University Bloomington
 - University of Northern Iowa, Cedar Falls
 - State University of New York at Buffalo
- Szwecja
 - Uppsala Universitet
- Wielka Brytania
 - University of Surrey, Roehampton
 - Kingston University
 - University of Sheffield

- Włochy
 - Università degli Studi di Padova
 - Università degli Studi di Roma „La Sapienza”.

IFA uczestniczy w programie mobilności Komisji Europejskiej 1998, tak więc współpraca zagraniczna odbywa się również w ramach programu Socrates i Erasmus. Pierwsze umowy podpisane zostały z partnerami już sprawdzonymi we wcześniejszej współpracy: Uniwersytetem w Ratyzbonie, Uniwersytetem w Bochum, Uniwersytetem w Salzburgu. Później doszły uniwersytety brytyjskie: Kingston University oraz Roehampton University.

W pierwszych latach trwania projektu IFA wysyłał rocznie kilkunastu studentów na semestralne pobyty w partnerskich uniwersytetach oraz i 2-3 pracowników na tygodniowe wyjazdy z wykładami. Wzrost mobilności nastąpił w latach 2002-2004, kiedy Instytut podpisał umowy z ponad trzydziestoma uniwersytetami. W najbardziej obfitych latach na stypendia programu Erasmus wyjeżdżało ponad trzydzieści osób rocznie.

Liczba studentów zagranicznych studiujących w IFA rośnie. W roku 2010/11 było to ponad 20 osób.

Lista umów dwustronnych programu Erasmus IFA UJ:

- Austria
 - Universität Salzburg
- Czechy
 - Masarykova Univerzita (Masaryk University) Brno
- Dania
 - Syddansk Universitet
- Francja
 - Université d'Avignon
 - Université de Bourgogne – Dijon
 - Université Jean Moulin – Lyon III

- Grecja
 - University of Patras
- Hiszpania
 - Universitat Pompeu Fabra
 - Universidad de Cordoba
 - Universidad de Huelva
 - Universidad de Jaen
 - Universidad de Salamanca
- Litwa
 - Vytautas Magnus University
- Malta
 - The University of Malta
- Niemcy
 - Otto-Friedrich-Universität Bamberg
 - Ruhr-Universität Bochum
 - Technische Universität Dortmund
 - Friedrich-Schiller-Universität Jena
 - Universität Koblenz-Landau
 - Universität zu Köln
 - Hochschule Magdeburg-Stendal
 - Johannes-Gutenberg-Universität – Mainz
 - Ludwig-Maximilians-Universität München
- Norwegia
 - Volda University College
- Portugalia
 - Universidade do Minho
- Rumunia
 - Universitatea „Constantin Brâncuși” din Tg-Jiu

- Szwecja
 - Högskolan Dalarna
- Turcja
 - Erciyes University
 - Selcuk University
- Węgry
 - Eszterhazy Karoly Foiskola
 - University of Pecs
 - University of Szeged
- Wielka Brytania
 - St Mary's University College
 - University of the West of England
 - University of Durham
 - University of Surrey Roehampton
 - University of East Anglia
 - University of Southampton
- Włochy
 - Università di Bologna
 - Università degli Studi di Foggia
 - Università Cattolica del Sacro Cuore di Milano
 - Università degli Studi di Padova „Il Bo”.

IFA UJ jest również partnerem w wielostronnym projekcie Erasmus Intensive Programme, w którym biorą udział:

- Universität Bamberg (Niemcy)
- St. Mary's University College, Belfast (Wielka Brytania)
- Københavns Universitet (Dania)
- Szegedi Tudományegyetem (Węgry)
- Universidad de Huelva (Hiszpania)

- Höskolan Dalarna, Falun (Szwecja)
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Krosno (Polska).

Pracownicy IFA w roku akademickim 2011/12

Zakład Historii Literatury Angielskiej i Amerykańskiej

Kierownik: dr hab. Teresa Bela, prof. nadzw. UJ

Profesorzy: prof nadzw. dr hab. Marta Gibińska-Marzec

Adiunkci: dr hab. Zygmunt Mazur, dr hab. Władysław Witalisz, dr Monika Coghen, dr Agnieszka Romanowska-Kowalska,

Asystenci: dr Katarzyna Hauzer, dr Michał Palmowski

St. wykł.: dr Dagmara Kowalewska, dr Janusz Król

Lektorzy: dr Justyna Budzik

Doktoranci: mgr Anna Bugajska, mgr Agnieszka Gawlikowska, mgr Anna Kowalcze-Pawlik, mgr Maciej Piątek, mgr Barbara Rumbinas, mgr Dagmara Zajac

Zakład Literatury i Kultury Brytyjskiej XX i XXI Wieku

Kierownik: dr hab. Anna Walczuk

Adiunkci: dr Katarzyna Bazarnik, dr Magdalena Bleinert-Coyle, dr Izabela Curyłło-Klag, dr Bożena Kucala, dr Beata Piątek

St. wykł.: dr Andrzej Branny

Asystenci: dr Ewa Kowal, mgr Robert Kusek

Wykładowcy: mgr Katarzyna Szczepanik

Doktoranci: mgr Karolina Kolenda, mgr Marek Pawlicki

Katedra Językoznawstwa Angielskiego

Kierownik: prof. zw. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld

Profesorzy: dr hab. Elżbieta Chrzanowska-Kluczevska,
prof. nadzw. UJ

Adiunkci: dr hab. Ewa Willim, dr Marta Dąbrowska, dr Grzegorz Szpila, dr Dorota Zielińska-Długosz

Asystenci: dr Anna Tereskiewicz

St. wykł.: dr Jerzy Krzyszczeń

Wykładowcy: mgr Leszek Bajkowski

Lektorzy: mgr Joanna Szczepańska-Włoch, mgr Magdalena Szczyrbak

Doktoranci: mgr Dobromiła Jagiełła, mgr Weronika Sobita,
mgr Mateusz Urban, mgr Marta Ruda

Zakład Językoznawstwa Stosowanego i Nauczania Języka Angielskiego

Kierownik: prof. nadzw. dr hab. Anna Niżegorodcew

Adiunkci: dr Maria Jodłowiec, dr Justyna Leśniewska

Asystenci: dr Marcin Kleban, mgr Agnieszka Król-Markefka

St. wykł.: dr Ewa Bandura, dr Marcin Jaroszek, dr Monika Kuśniak, dr Ewa Witalisz, mgr Magdalena Kłoczowska, mgr Anna Kosiarz-Stolarska, mgr Ewa Kowalska-Stasiak, Ramon Shindler, M.Sc., mgr Barbara Żurakowska-Gedliczka

Zakład Pragmatyki Językoznawczej i Teorii Tłumaczenia

Kierownik: dr hab. Ewa Willim

Adiunkci: dr hab. Andrzej Pawelec, dr Władysław Chłopicki,
dr Magdalena Heydel, dr Andrzej Kurtyka, dr Jan Ry-
bicki, dr Jerzy Świątek

Asystenci: dr Agata Hołobut

St. wykł.: dr Marta Kapera, mgr Piotr Pieńkowski

Biblioteka

Kierownik: mgr Anna Kowal, mł. bibliotekarz, Marta Dunikow-
ska, bibliotekarz

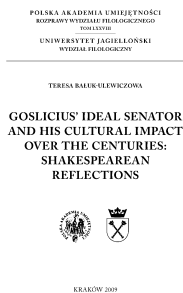
Pracownicy: mgr Beata Gawęł, mł. bibliotekarz, mgr Teresa Głu-
szak-Zielonka, st. bibliotekarz, mgr Monika Kwiek,
st. bibliotekarz

Sekretariaty

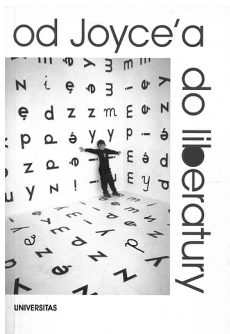
mgr Maria Antos, gł. specjalista, mgr Kamila Dudzińska, gł. specja-
lista, mgr Karolina Kopacz, specjalista, Elżbieta Maluty, specjalista,
mgr Elżbieta Dzido, st. referent, Alicja Styba, st. woźna.

Niektóre publikacje książkowe pracowników IFA

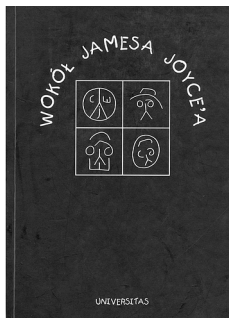
Literatura

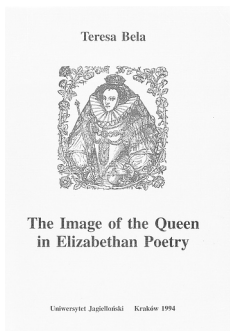
T. Bałuk-Ulewiczowa, *Goslicius's Ideal Senator and His Cultural Impact over the Centuries: Shakespearean Reflections*

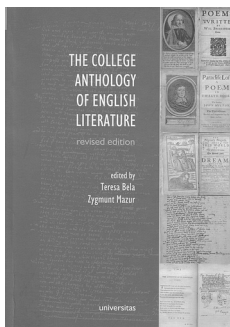
K. Bazarnik, *Od Joyce'a do liberatury. Szkice o architekturze słowa*

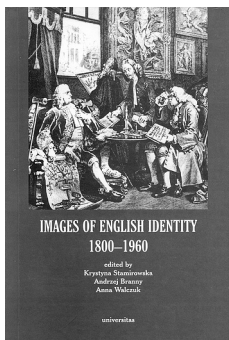
K. Bazarnik, F. Fordam (red.), *Wokół Jamesa Joyce'a*

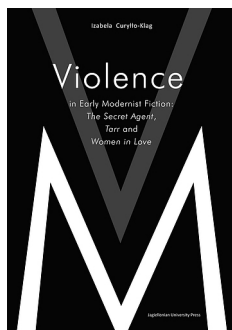
T. Bela, *The Image of the Queen in Elizabethan Poetry*

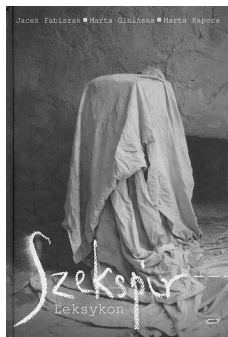
T. Bela, Z. Mazur (red.), *The College Anthology of English Literature*, wyd. 2

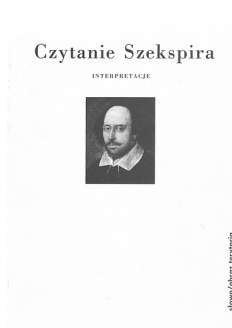
A. Branny, K. Stamirowska, A. Walczuk (red.), *Images of English Identity. 1800-1960*

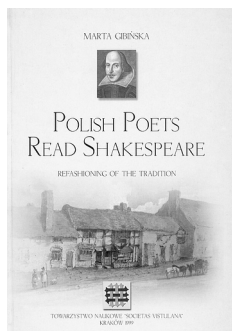
I. Curyllo-Klag, *Violence in Early Modernist Fiction: The Secret Agent, Tarr and Women in Love*

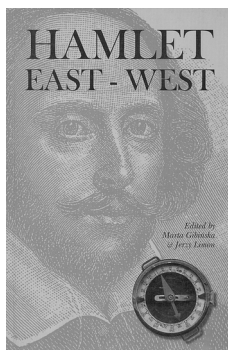
J. Fabiszak, M. Gibińska, M. Kapera (red.), *Szekspir. Leksykon*

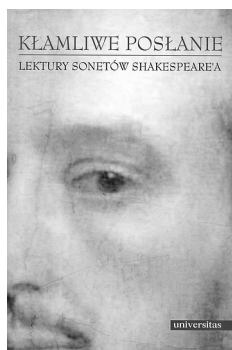
J. Fabiszak, M. Gibińska, E. Nawrocka (red.), *Czytanie Szekspira*

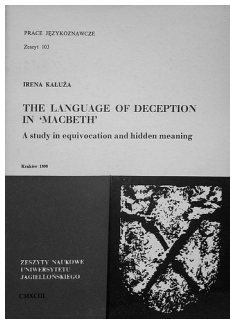
M. Gibińska, *Polish Poets Read Shakespeare*

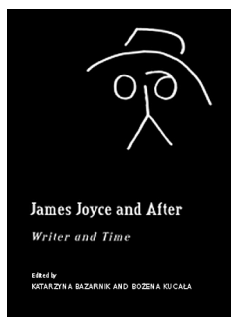
M. Gibińska, J. Limon (red.), *Hamlet East - West*

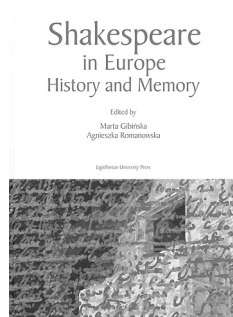
M. Gibińska, A. Pokojńska, *Kłamlliwe posłanie. Lektury sonetów Shakespeare'a*

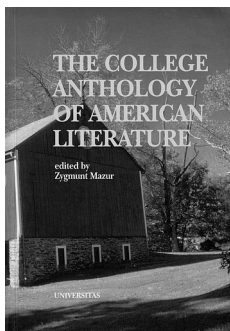
I. Kałuża, *The Language of Deception in „Macbeth”*

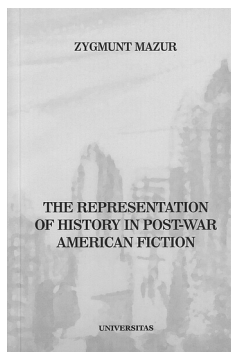
B. Kucala, K. Bazarnik (red.), *James Joyce and After: Writer and Time*

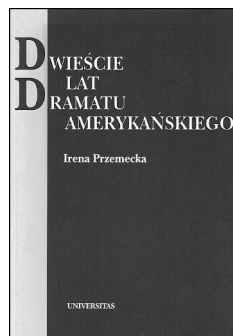
M. Gibińska, A. Romanowska (red.), *Shakespeare. History and Memory*

Z. Mazur, *The College Anthology of American Literature*

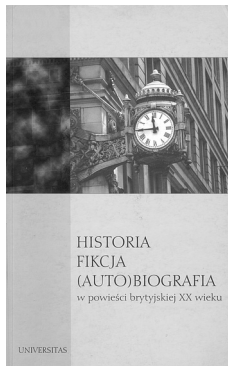
Z. Mazur, *The Representation of History in Post-war American Fiction*

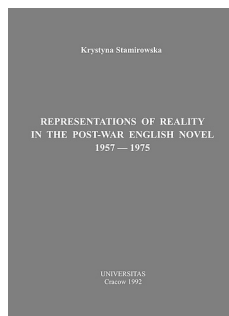
I. Przemeczka, *200 lat dramatu amerykańskiego*

K. Stamirowska,
*B.S. Johnson's Novels:
A Paradigm of Truth*

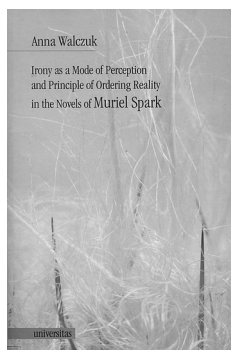
K. Stamirowska,
*Historia, fikcja, (au-
to)biografia*

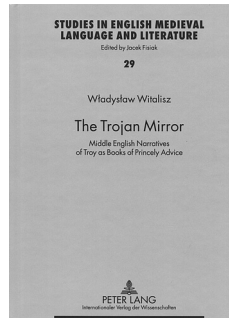
K. Stamirowska, *Rep-
resentations of Reality
in the Post-War English
Novel 1957-1975*

K. Stamirowska,
*Współczesna powieść
brytyjska*

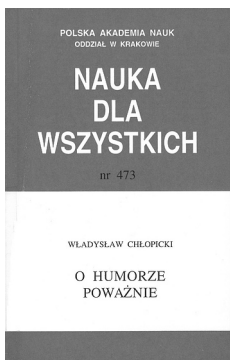

A. Walczuk, *Irony as
a Mode of Perception
and Principle of Or-
dering Reality in the
Novels of Muriel Spark*

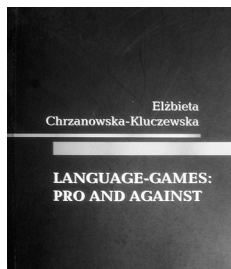

W. Witalisz, *The Trojan
Mirror*

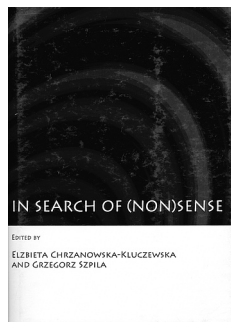
Językoznawstwo

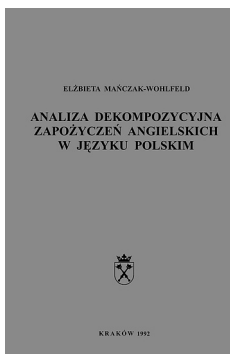
W. Chłopicki, *O humorze na poważnie*

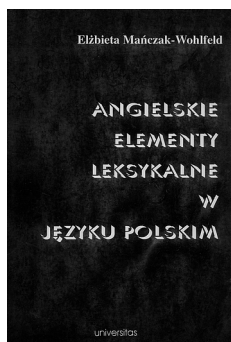
E. Chrzanowska-Kluczevska, *Language Games: Pro and Against*

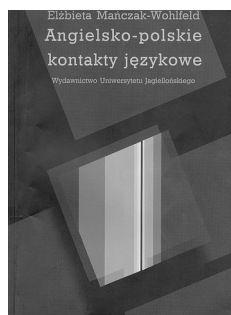
E. Chrzanowska-Kluczevska, G. Szpila, *In Search of (Non)Sense*

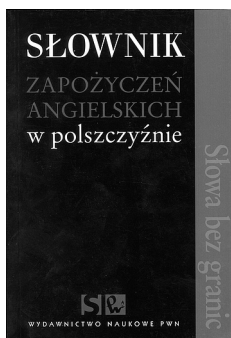
E. Mańczak-Wohlfeld, *Analiza dekompozycyjna zapożyczeń angielskich w języku polskim*

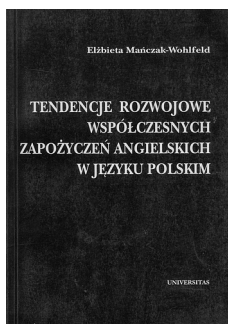
E. Mańczak-Wohlfeld, *Angielskie elementy leksykalne w języku polskim*

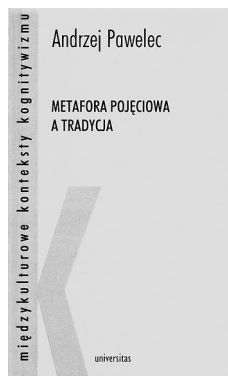
E. Mańczak-Wohlfeld, *Angielsko-polskie kontakty językowe*

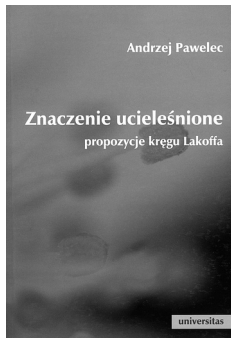
E. Mańczak-Wohfeld, *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie*

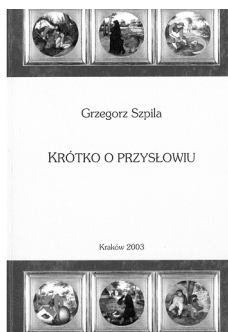
E. Mańczak-Wohfeld, *Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim*

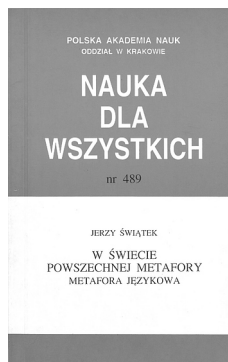
A. Pawelec, *Metafora pojęciowa a tradycja*

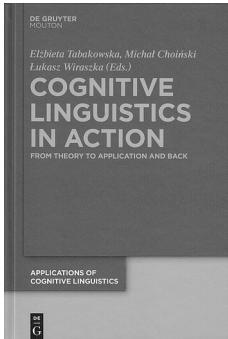
A. Pawelec, *Znaczenie ucieleśnione. Propozycje kręgu Lakoffa*

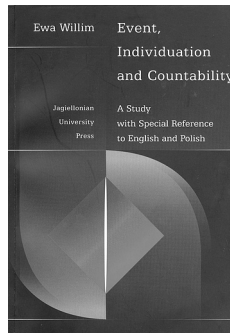
G. Szpila, *Krótko o przysłowiu*

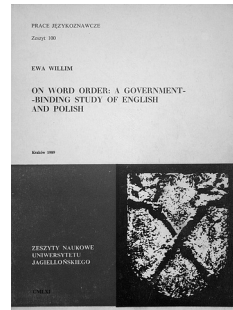
J. Świątek, *W świecie powszechnej metafory*

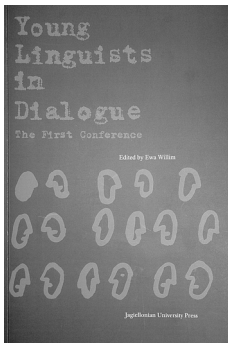
E. Tabakowska,
M. Choński, Ł. Wi-
raszka (red.), *Cognitive
Linguistics in Action*

E. Willim, *Event, Indi-
viduation and Count-
ability*

E. Willim, *On Word
Order: A Govern-
ment-Binding Study
of English and Polish*

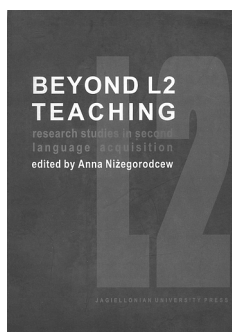

E. Willim (red.), *Young
Linguists in Dialogue*

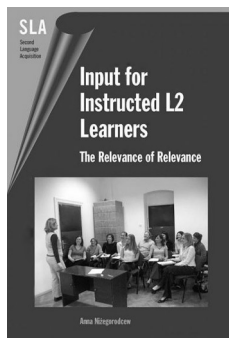

D. Zielińska, *Procedu-
ralny model języka*

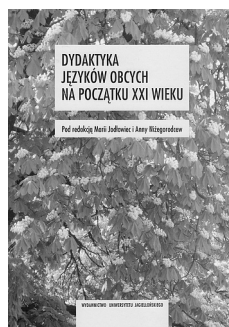
Językoznawstwo stosowane

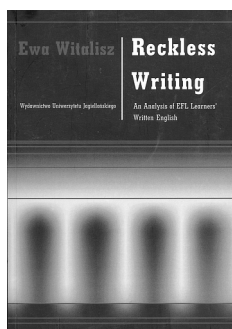
A. Nizęgorodcew, *Beyond L2 Teaching*

A. Nizęgorodcew, *Input for Instructed L2 Learners: The Relevance of Relevance*

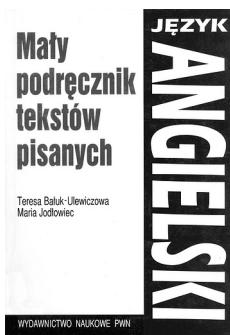

A. Nizęgorodcew, M. Jodłowiec (red.), *Dydaktyka języków obcych na początku XXI wieku*

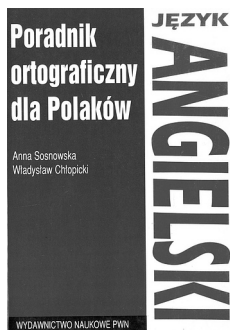

E. Witalisz, *Reckless Writing*

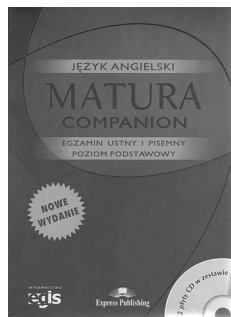
Dydaktyka języków obcych

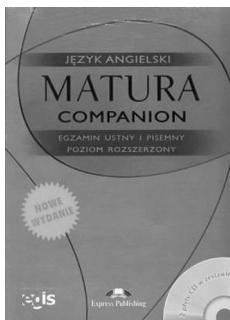
T. Bałuk-Ulewiczowa, M. Jodłowiec, *Mały podręcznik tekstów pisanych*

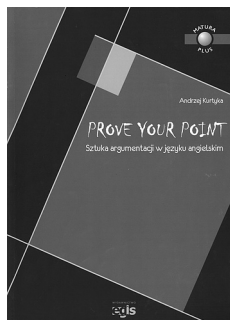
W. Chłopicki, A. Sosnowska, *Poradnik ortograficzny dla Polaków: Język angielski*

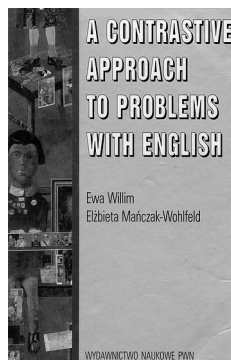
J. Dooley, V. Evans, M. Jodłowiec, A. Kurtyka, J. Smith, K. Szuba-Kucia, E. Willim, B. Żurakowska-Gedliczka, *Matura Companion. Poziom podstawowy, nowe wyd.*

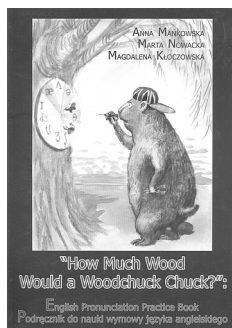
J. Dooley, V. Evans, M. Jodłowiec, I. Kordyś, A. Kurtyka, B. Piątek, J. Smith, E. Willim, B. Żurakowska-Gedliczka, *Matura Companion. Poziom rozszerzony, nowe wyd.*

A. Kurtyka, *Prove Your Point. Sztuka argumentacji w języku angielskim*

E. Mańczak-Wohlfeld, E. Willim, *A Contrastive Approach to Problems with English*

A. Mańkowska, M. Nowacka, M. Kłoczowska, *English Pronunciation Practice Book*

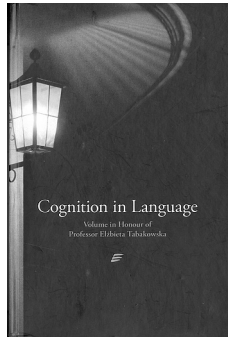

R. Shindler, *Time for a Rhyme*

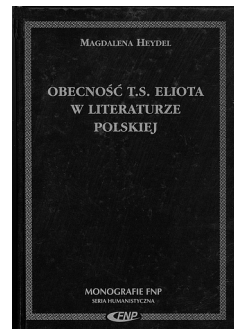
Wokół przekładu

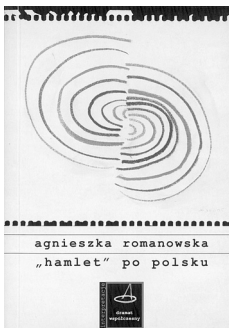
P. Bukowski, M. Heydel (red.), *Antologia teorii przekładu literackiego*

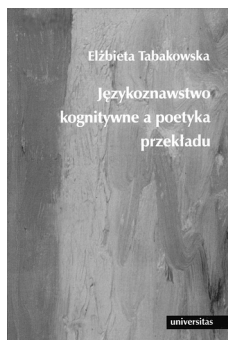
W. Chłopicki, A. Pawelec, A. Pokojka (red.), *Cognition in Language: Volume in Honour of Professor Elżbieta Tabakowska*

M. Heydel, *Obecność T.S. Eliota w literaturze polskiej*

A. Romanowska, *Hamlet po polsku*

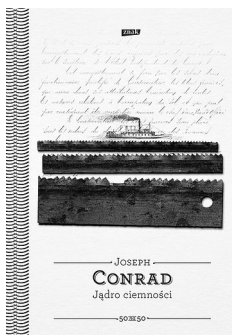

E. Tabakowska, *Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu*

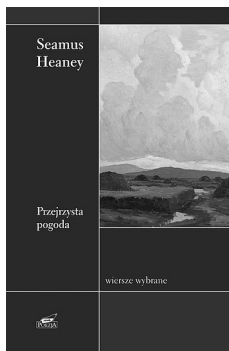

E. Tabakowska, *O przekładzie na przykładzie*

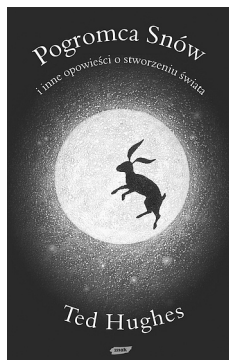
Wybrane przekłady

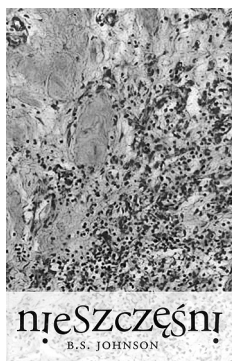
J. Conrad, *Jądro ciemności*, tłum. M. Heydel

S. Heaney, *Przejrzysta pogoda. Wiersze wybrane*, tłum. M. Heydel

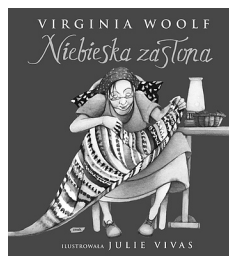
T. Hughes, *Pogromca Snów i inne opowiesci o stworzeniu świata*, tłum. M. Heydel

B.S. Johnson, *Nieszczęśni*, tłum. K. Bazarnik

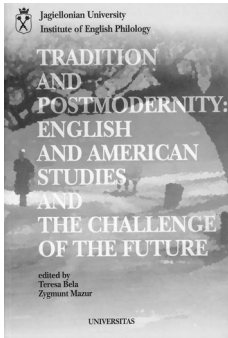

J. Kochanowski, *Kto mi dał skrzydła. Who Hath Bewinged Me*, tłum. T. Bałuk-Ulewiczowa

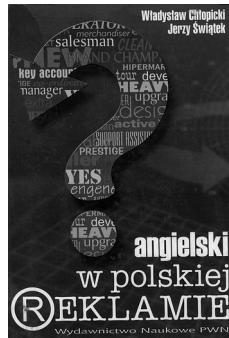

V. Woolf, *Niebieska zasłona*, tłum. M. Heydel

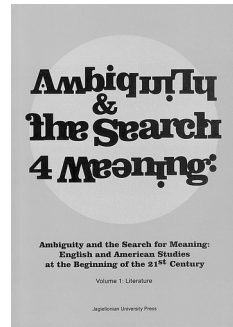
Inne

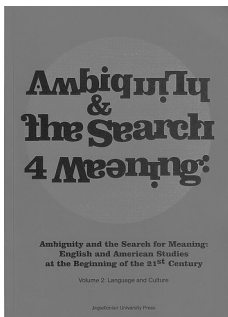
T. Bela, Z. Mazur.
Tradition and Postmodernity: English and American Studies and the Challenge of the Future

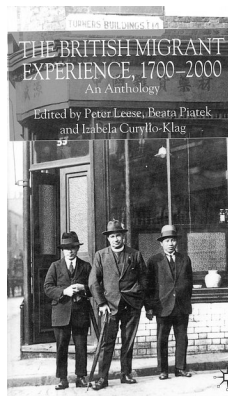
W. Chłopicki, J. Świętek,
Angielski w polskiej reklamie

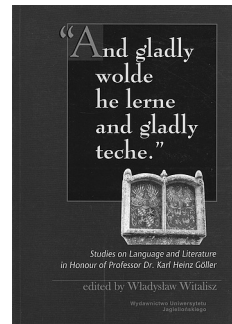
M. Coghen, Z. Mazur,
B. Piątek (red.),
Ambiguity and the Search for Meaning. Vol. 1

M. Jodłowiec, J. Leśniewska (red.),
Ambiguity and the Search for Meaning. Vol. 2

P. Leese, B. Piątek,
I. Curyllo-Klag,
The British Migrant Experience, 1700-2000

W. Witalisz (red.),
„And Gladly Wolde He Lerne and Gladly Teche”: Studies on Language and Literature

Wspomnienia o nieżyjących profesorach anglistyki UJ

Roman Dyboski (1883–1945)

Urodzony w Cieszynie, w rodzinie silnie zaangażowanej w sprawę polskości Śląska; studiował w Krakowie i w Wiedniu pod kierunkiem sławnego historyka dramatu Wilhelma Creizenacha. Napisał pracę habilitacyjną w Wiedniu (*Tennysons Sprache und Stil* – rozprawa w języku niemieckim), potem przez rok studiował w Anglii. Od roku 1912 był profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego – pierwszym anglistą na Uniwersytecie. Powołany do wojska austriackiego w 1914 roku, dostał się do niewoli rosyjskiej, z której powrócił dopiero po wojnie polsko-bolszewickiej w 1922 roku (przebywał najpierw w Moskwie, potem na Syberii). Od roku 1931 był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Kierownikiem Katedry Filologii Angielskiej na UJ był do wybuchu wojny w 1939. Przypadkiem uniknął wywiezienia do Sachsenhausen razem z innymi profesorami UJ w listopadzie 1939 r. (nie był obecny na „uroczystości” otwarcia roku akademickiego w Collegium Novum). W czasie wojny uczył w zawodowej szkole średniej i tworzył najważniejsze prace naukowe swego życia, m.in. *Sto lat literatury angielskiej*, *Wielcy pisarze amerykańscy*. Po wyzwoleniu Krakowa, po otwarciu Uniwersytetu w marcu 1945 roku objął swoją przedwojenną funkcję kierownika Ka-

R. Dyboski

Fotografia wykonana ok. roku 1893 w Cieszynie. Rodzina Dyboskich: Antoni i Maria (z domu hrabina Łopuszańska) z dziećmi: Jadvigą, Romanem (stoi pierwszy z lewej), Stanisławem i Tadeuszem (oparty o kolano ojca) (zdjęcie z archiwum Stanisława Romana Kopki).

tedry. Niestety, niedługo ją sprawował, zmarł bowiem na atak serca 1 czerwca 1945.

Roman Dyboski należał do grupy profesorów krakowskich żywo interesujących się sprawami polityki i kultury odrodzonego państwa polskiego. Często publikował artykuły w prasie krakowskiej (*Czas*) na tematy edukacji, a także popularyzował wiedzę o literaturze i kulturze anglosaskiej wśród polskich czytelników. Jego publicystyka była wyraźnie inspirowana potrzebą rozpowszechniania wiadomości o Anglii i USA (np. znamienny jest w tym kontekście tytuł broszurki, wydanej w 1924 roku we Lwowie, pt. *Czego uczy nas Anglia*). Dyboski był

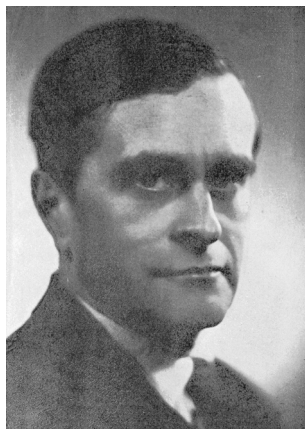
także popularyzatorem wiedzy o kulturze polskiej w krajach anglosaskich: wykładał na uniwersytecie w Chicago, miał także cykl wykładów w King's College w Londynie na temat historii Polski, wydany potem w formie książkowej. Był także współredaktorem *Cambridge History of Poland*.

Profesor Dyboski sprawował wiele funkcji społecznych (np. był kuratorem Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego), pisał artykuły oraz wygłaszał odczyty na tematy społeczno-patriotyczne i edukacyjne; bardzo leżały mu na sercu sprawy rozwoju Śląska Cieszyńskiego. W roku 1968 w serii „Zasłużeni ludzie Śląska” ukazała się monografia o Romanie Dyboskim napisana przez Zofię Krajewską.

W roku 1995, z okazji 50-tej rocznicy śmierci pioniera polskiej anglistyki, Instytut Filologii Angielskiej zorganizował sesję pamiątkową, z udziałem naukowców z Wielkiej Brytanii i Niemiec, dla uczczenia jego pamięci i przypomnienia jego dorobku naukowego. Wykłady wygłoszone podczas tej sesji zostały opublikowane w tomie *Professor Roman Dyboski: Founder of English Studies in Poland* (red. Teresa Bela i Elżbieta Mańczak-Wohlfeld, 1998).

Przemysław Mroczkowski (1915–2002)

Przemysław Mroczkowski studiował na UJ filologię romańską (w 1933 obronił pracę magisterską pod kierunkiem prof. Władysława Folkierskiego) oraz filologię angielską. Jego studia anglistyczne zostały przerwane przez drugą wojnę światową. Zmobilizowany do pułku artylerii ciężkiej, odbył kampanię wrześniową, potem powrócił do Krakowa, gdzie wkrótce został aresztowany. Zwolniony z więzienia po kilku tygodniach, wyjechał z Krakowa i powrócił dopiero po wojnie. Ukończył anglistykę i uzyskał

Przemysław Mroczkowski

Uroczyste odnowienie doktoratu prof. Przemysław Mroczkowskiego, maj 1998 roku. Rektor A. Koj wręcza prof. Mroczkowskiemu dyplom odnowienia doktoratu.

swój drugi tytuł magistra w roku 1946, po czym podjął pracę jako nauczyciel języka angielskiego. Otrzymał stypendia naukowe, rok akademicki 1946/47 spędził na uniwersytetach w Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych, gdzie pracował nad doktoratem pisanym pod kierunkiem prof. Władysława Tarnawskiego.

Po obronie doktoratu w 1947 roku podjął pracę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie przez kilkanaście lat kierował anglistyką, i gdzie w 1951 roku uzyskał habilitację.

W roku 1964 prof. Przemysław Mroczkowski objął kierownictwo Katedry Filologii Angielskiej UJ, a po przekształceniu katedry w Instytut był jej dyrektorem do 1981 roku. Po przejściu na emeryturę w 1985 roku jeszcze przez kilka lat pozostawał czynny zawodowo. W roku 1998 w Auli Collegium Maius odbyło się uroczyste odnowienie jego doktoratu.

Do dzieł profesora należą liczne tłumaczenia (m.in. średniowiecznego poematu Langlanda „Widzenie o Piotrze Oraczu”, poezji Dante Gabriela Rossettiego, wykładów Henry’ego Newmana), komentarze krytyczne do dzieł średniowiecznej literatury angielskiej

oraz kilkakrotnie wznawiany „Zarys historii literatury angielskiej”. Prof. Mroczkowski jest autorem m.in. obszernej monografii o Geofreyu Chaucerze, tomu szkiców *Szekspir elżbietański i żywy* oraz dwóch tomów esejów historycznoliterackich: *Katedry, lyki i minstrele* oraz *Dżentelmeni i poeci*. Jeden tom szkiców prof. Mroczkowski poświęcił w całości twórczości Josepha Conrada; dwa tomy – twórczości G.K. Chestertona.

Prof. Mroczkowski, który sam miał talent aktorski, odegrał ogromną rolę w inspirowaniu teatru studenckiego. Jako niestrudzony popularyzator kultury i literatury angielskiej w Polsce został odznaczony Orderem Imperium Brytyjskiego (OBE).

Jerzy Strzetelski (1924–1994)

Jerzy Strzetelski urodził się w Krakowie. Jego edukacja szkolna została przerwana przez II wojnę światową, która zmusiła go do podjęcia pracy. Szkołę średnią ukończył rok po wojnie, i podjął studia w Katedrze Filologii Angielskiej na UJ. Niestety, wkrótce po uzyskaniu przez niego magisterium wstrzymano rekrutację na studia anglistyczne z powodów politycznych. Po ponownym uruchomieniu studiów Jerzy Strzetelski podjął pracę w Katedrze jako asystent, i z wielką energią zaangażował się zarówno w dydaktykę, jak i w działalność organizacyjną. Równocześnie prowadził badania naukowe z zakresu starszej literatury brytyjskiej. Po roku spędzonym na uniwersytecie w Leeds (dzięki stypendium British Council), w 1963 roku Jerzy Strzetelski uzyskał doktorat w oparciu o rozprawę poświęconą Johnowi Websterowi.

Jerzy Strzetelski

Po przeniesieniu anglistyki do nowego budynku, Collegium Paderavianum, w roku 1964, dr Strzetelski brał aktywny udział w organizowaniu pracy Katedry w nowej siedzibie. Równocześnie publikował

artykuły naukowe z zakresu historii i teorii literatury, oraz pracował nad rozprawą habilitacyjną, zatytułowana „The English Sonnet: Syntax and Style”. Tytuł doktora habilitowanego otrzymał w roku 1969.

Po przekształceniu Katedry w Instytut z zakładami, docent Strzetelski został kierownikiem Zakładu Literatury Angielskiej i Amerykańskiej. Odegrał bardzo ważną rolę w rozpowszechnianiu znajomości angielskiego wśród pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego jako pomysłodawca intensywnych, wyjazdowych, 10-dniowych kursów języka angielskiego dla kadry naukowej uczelni, na których również uczył (kursy te dały początek Studium Doskonalenia Języków Obcych na UJ).

Został profesorem uczelnianym w 1978 roku i profesorem zwyczajnym w 1989. Nawet wtedy, gdy borykał się z problemami zdrowotnymi, profesor Strzetelski pozostawał niezwykle oddany swojej pracy naukowej i dydaktycznej.

Ruta Nagucka (1930–2009)

Ruta Nagucka, z domu Sikora, urodziła się w Zebrzydowicach. W 1952 ukończyła studia anglistyczne na UJ, napisawszy jako jedyna seminarzystka pracę z zakresu językoznawstwa zatytułowaną „The Stress in Beowulf”. Ta rozprawa wyznaczyła dalszy ciąg jej głównych zainteresowań, jakim była gramatyka historyczna.

W 1955 podjęła pracę w Katedrze Filologii Angielskiej UJ, a dwa lata później została powołana na stanowisko starszego asystenta. W roku akademickim 1958/59 Ruta Sikora przebywała w University College w Londynie jako stypendystka Fundacji Forda, zbierając materiały do pracy doktorskiej, którą obroniła na Wydziale Filologicznym UJ w 1963 roku na podstawie rozprawy „The Prosody of Medieval Song”. Dwa lata później wyjechała do USA, do In-

Ruta Nagucka

diana University w Bloomington oraz do Linguistic Institute w Los Angeles, gdzie zapoznała się z najnowszą literaturą lingwistyczną, a w szczególności z gramatyką transformacyjno-generatywną. Jej praca habilitacyjna, monografia „The Syntactic Component of Chaucer’s *Astrolabe*” (1967) była pierwszym przykładem wprowadzenia w polskiej literaturze lingwistycznej metody opisu transformacyjno-generatywnego. W 1978 roku dr hab. Ruta Nagucka została profesorem nadzwyczajnym na podstawie książki pt. „Negatively Phrased Utterances in English: An essay in some aspects of negation against the historical background”. W roku 1984, po opublikowaniu monografii zatytułowanej „An integrated analysis of syntax and semantics of obsolete English constructions”, uzyskała tytuł profesora zwyczajnego. Poza wspomnianymi publikacjami książkowymi Ruta Nagucka była autorką trzech podręczników dobrze znanych studentom polskich anglistyk: *A Late Middle English Reader* (1966), *An Early New English Reader* (1973), oraz *A Late Middle English Reader (14–15th centuries)* (1977).

Dorobek naukowy prof. Naguckiej cechowała niezwykła dokładność i sumienność badawcza, wielka naukowa inteligencja, jasność, przejrzystość i logiczność wywodu i świetna angielszczyzna. Dzięki swoim publikacjom (jest ich blisko 100), a także uczestnictwu w licznych konferencjach, była naukowcem cieszącym się uznaniem międzynarodowym.

BIBLIOGRAFIA

- Bela, Teresa i Elżbieta Mańczak-Wohlfeld (red.). *Professor Roman Dyboski: Founder of English Studies in Poland*. Kraków: Universitas, 1998.
- Gibińska, Marta. „Prof. Przemysław Mroczkowski – sylwetka”, *Acta Universitatis Jagiellonicae* 225 (maj 1998).
- Gibińska, Marta i Janina Ozga. *Cracow University – The English Institute: Information for Foreign Guests and Visitors*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1980.
- Gibińska, Marta i Elżbieta Tabakowska. „Pomnik z krwi i kości: Prof. dr hab. Przemysław Mroczkowski”. *Tygodnik Powszechny* 28 lipca 2002. *Kronika IFA UJ*. Rękopis.
- Mańczak-Wohlfeld, Elżbieta. „Profesor Ruta Nagucka (1930–2009)”. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego* 65 (2009): 17–20.
- Przemecka, Irena i Zygmunt Mazur (red.). *Studies in English and American Literature and Language: In Memory of Jerzy Strzetelski*. Kraków: Universitas, 1995.
- Śródka, Andrzej i Paweł Szczawiński (red.). *Biogramy uczonych polskich. Część I: Nauki społeczne*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1983.